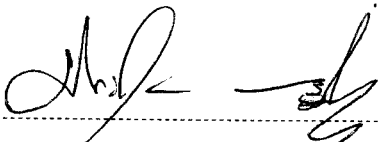
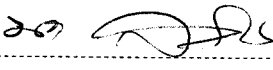
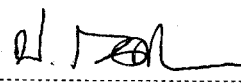

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา
ชื่อและนามสกุล นายสุภาพ ยืนคำพะเนา
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.นรา สมประสงค์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร

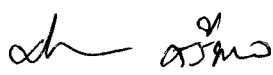
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม รอดประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.นรา สมประสงค์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล)

วันที่ 8 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา
นครราชสีมา

ผู้วิจัย นายสุภาพ ยืนคำพะเนา ปรียญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. นรา สมประสงค์ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยงค์ เนาบุตร
ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน (2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน และ (3) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายปกครอง จำนวน 70 คน หัวหน้างานแผนงาน 70 คน หัวหน้างานแนะแนว 70 คน หัวหน้างานอนามัย 70 คน ครูประจำชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 161 คน ครูประจำชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 113 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 554 คน ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนค่าซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยง .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่

ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก (2) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน และ (3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน สถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานศึกษาขนาดอื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Thesis title: The School Administrators' Supporting Roles for Student Help-Care System of Secondary Level Basic Education Schools under the Offices of Nakhon Ratchasima Educational Service Area

Researcher: Mr. Supharp Yuenkhamphanao; **Degree:** Master of Education (Educational Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr. Nara Somprasonk, Associate Professor; (2) Dr. Prayong Nouwabudra, Assistant Professor; **Academic year:** 2006

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) study the school administrators' roles in supporting the operation of student help-care system in secondary level basic education schools under the Offices of Nakhon Ratchasima Educational Service Area according to the opinions of Directing Committee members, Coordinating Committee members, and Operating Committee members; (2) compare the school administrators' roles in supporting the operation of student help-care system according to the opinions of Directing Committee members, Coordinating Committee members, and Operating Committee members; and (3) to compare the school administrators' roles in supporting the operation of student help-care system in schools classified by size.

The research sample, totaling 554 school personnel, consisted of 70 heads of Student Affairs Section, 70 heads of Health Section, 161 Mathayom Suksa III home room teachers, and 113 Mathayom Suksa VI home room teachers, all of which were obtained by multi-stage sampling from secondary schools under the Offices of Nakhon Ratchasima Educational Service Area. The data collecting instrument was a rating scale questionnaire developed by the researcher with reliability of .97. Statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance, and Scheffe method for pair-wise comparison.

Research findings were as follows: (1) the overall and by-aspect roles of the school administrators' in supporting the operation of student help-care system in secondary level basic education schools under the Offices of Nakhon Ratchasima Educational Service Area according to the opinions of the Directing Committee members, Coordinating Committee members, and Operating Committee members were at the high level; (2) the opinions of the Directing Committee members, Coordinating Committee members, and Operating Committee members were not significantly different regarding the school administrators' roles in supporting the operation of student help-care system and (3) regarding the comparison of roles in supporting the operation of student help-care system of school administrators in schools with different sizes, it was found that small school administrators differed significantly at the .05 level from administrators of medium sized, large, and extra large schools in their overall and by-aspect roles in supporting the operation of student help-care system; while no other significant difference was found in the comparison.

Keywords: Student help-care system, Basic education school

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.นรา สมประสงค์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวนุตร อาจารย์ประจำแขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่ง สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทั้งสองท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ นายศิลปสิทธิ์ ทับทิมธงไชย ผู้อำนวยการโรงเรียนบุญวัฒนา ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.อดิศร เนาวนนท์ อาจารย์โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ดร.วิไล วัชรพิชัย ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงาน นิเทศติดตามและประเมินผลระบบบริหาร และการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 1 นางสาวพูนศิริลักษณ์ สมทรัพย์เสถียร โรงเรียนบุญวัฒนา นางอรทัย ธนะสัมบัญ โรงเรียนมหิศราธิปดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 ที่ได้กรุณาตรวจสอบ แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย และผู้บริหารสถานศึกษาและคุณครูในเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัว คณาจารย์ เพื่อนนักศึกษาและ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและ ให้กำลังใจตลอดมา

สุภาพ ยืนคำพะเนาวิ

เมษายน 2500

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
การบริหารโรงเรียน	11
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	13
แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	17
การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	18
การประกันคุณภาพตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	37
การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	55
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	65
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
สรุปการวิจัย	76
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	89
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	90
ข สำเนาหนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	92
ค สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	94
ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	96
จ แสดงค่าคุณภาพของเครื่องมือ	104
ฉ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาท โดยภาพรวมรายด้าน และรายข้อ	114
ช ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	143
ประวัติผู้วิจัย	146

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงองค์ประกอบของบุคลากรและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ 26
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง/หน้าที่ และขนาดสถานศึกษา 54
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 55
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 56
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน 58
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน 59
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 61
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ 63
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามความคิดเห็นของคณะกรรมการและแยกรายด้าน 65
ตารางที่ 4.9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามประเภทคณะกรรมการและแยกเป็นรายด้าน 67

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา	68
ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและแยกรายด้าน	70
ตารางที่ 4.12 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน	71
ตารางที่ 4.13 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน	72
ตารางที่ 4.14 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริม พัฒนานักเรียน ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน	72
ตารางที่ 4.15 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน	73
ตารางที่ 4.16 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน	74
ตารางที่ 4.17 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริม การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทุกด้าน ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน	74

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	5
ภาพที่ 2.1 แผนภูมิการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	19
ภาพที่ 2.2 แผนภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	23
ภาพที่ 2.3 แผนภาพแสดงโครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	25

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองได้นั้น สิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งคือ ประชากรต้องมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดียิ่ง ซึ่งจะต้องพัฒนาให้มีศักยภาพที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศไทย จำเป็นต้องใช้การศึกษาช่วยพัฒนาให้เกิดภูมิปัญญา เจตคติและทักษะในการประกอบอาชีพ ดังนั้นประชากรกลุ่มที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนคือ นักเรียน นักศึกษา จึงเป็นวัยที่ควรเอาใจใส่เป็นอย่างดี เพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพก่อนที่จะออกไปสู่สังคมต่อไป

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นอายุระหว่าง 12-17 ปี ซึ่งเป็นวัยวิกฤต เนื่องจากเป็นวัยที่มีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ยังไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญกับปัญหา เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและเกิดความสับสนในการปฏิบัติตนต่อกลุ่มเพื่อน (กรมสุขภาพจิต 2543: 9) จึงมีพฤติกรรมและการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมเป็นต้นว่า การแต่งกายผิดระเบียบ กระด้างกระเดื่อง ไม่มีสัมมาคารวะ เหม่อลอย เก็บตัว เชื่องซึม พุดจาไม่สุภาพ ได้เสียงดัง การเรียนตกต่ำ ไม่สนใจเรียน หนีเรียนหรือมาโรงเรียนสายเป็นประจำ มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน มีวุ่นวายทางเพศกับเพื่อนหญิงชาย พกพาอาวุธหรือใช้สารเสพติด เป็นต้น (กรมสุขภาพจิต 2543: 4-5) ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการป้องกันและแก้ไขอย่างเหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงได้ในอนาคต

ความตอนหนึ่งของพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ในวันอังคารที่ 28 พฤศจิกายน 2515 มีความว่า "...เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ หรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใดแท้จริงต้องการจะเป็นคนดี มีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติยศและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้นจำเป็น ต้องอาศัยผู้แนะนำ ควบคุมให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องในฐานะที่เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษาท่านจะช่วยเหลือเขาได้มากที่สุดเพราะมีส่วนควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุก ๆ ด้านรองลงมาจากบิดามารดา..." สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: ก) พระบรมราโชวาทของครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษาในการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง เป็นคนที่มีคุณค่าของสังคม ดังนั้นการพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 แนวคิดการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 23 ข้อ (5) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา รวมทั้งความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้คิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในทุกรายวิชาและให้มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย ให้ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงร่วมกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนทุกคน ได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและทั่วถึง ซึ่งมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ โดยได้ทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับโรงเรียนนำร่อง 7 โรงเรียน เขต กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2543 และนำมาขยายผลในปีการศึกษา 2544 โดยมอบเป็นนโยบายให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่ง นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินงานทุกโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพ (สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546 : 4-5)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาทั่วประเทศนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัด ตั้งแต่ ปี 2546 เป็นต้นมา ได้ทำการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการ

ศึกษาให้มีความรู้ความสามารถดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดทำเอกสาร และสื่อเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานดังกล่าว ประกอบด้วยเอกสารแนวทางการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เอกสารดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารคู่มือวิทยากรเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและวิธีดีตัวอย่าง การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษามีความเข้มแข็งเกิดผลดี ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 5-9)

จังหวัดนครราชสีมาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นจังหวัดขนาดใหญ่รองจาก กรุงเทพมหานคร เป็นประตูภาคอีสาน มีอาณาเขตกว้างขวาง ประกอบด้วย 26 อำเภอ และ 6 กิ่งอำเภอ ประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาเพราะมีสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและ เอกชนหลายแห่ง ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงอุดมศึกษา เป็นที่ตั้งของเขตอุตสาหกรรม ประกอบด้วย โรงงานขนาดเล็ก กลางและใหญ่จำนวนมาก มีศูนย์การค้าครบวงจรขนาดใหญ่ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้คน โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น และยังมีสถานที่ให้บริการ เช่น เกมส์ อินเทอร์เน็ต สถานเริงรมย์หลากหลาย ประเภท ในฐานะที่เป็นจังหวัดขนาดใหญ่ มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก และสถาบันการศึกษา หลายแห่ง สิ่งที่ตามมาของธุรกิจอีกรูปแบบหนึ่งคือ หอพัก ห้องชุด บ้านเช่า เกิดขึ้นอย่างมากมาใน ระยะเวลาอันรวดเร็ว เพื่รองรับผู้คนที่มาประกอบอาชีพ และนักเรียนนักศึกษาที่มาศึกษาเล่าเรียน สถานประกอบการต่าง ๆ ตามที่กล่าวนี้ มักเป็นสถานที่ที่วัยรุ่นและนักเรียนทั้งชายหญิงชอบไป เที่ยวมั่วสุม เล่นเกมส์ ลักเล็กขโมยน้อย หนีโรงเรียน ก่อปัญหาด้านชู้สาว มั่วสุมทางเพศ ขยายบริการทางเพศ ทะเลาะวิวาท และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น ถ้าหากหน่วยงานภาครัฐ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเพิกเฉย ไม่มีระบบการจัดการที่ดีและไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังแล้วผลเสียก็ จะตกอยู่กับเยาวชนเหล่านี้ ส่วนทางด้านการศึกษาจังหวัดนครราชสีมาแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา ออกเป็น 7 เขต ซึ่งแต่ละเขตจะมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาในสังกัด และมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 (ช่วงชั้นที่ 3-4) ทั้ง 7 เขต จำนวน 108 โรง

สภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา จากผลการวิจัยของวิจิต รุ่งศรีทอง (2546) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อ สภาพการบริหารและการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารงาน 117 คน และผู้ปฏิบัติงาน 237 คน รวม 354 คน พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการ บริหารและการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

1 ด้าน ระดับปานกลาง 6 ด้าน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการส่งต่อ และความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารและการดำเนินงานพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมนักเรียน และบุคลากร โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารและการดำเนินงานสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก จากผลการศึกษาของวิจิต รุ่งศรีทอง ดังกล่าวมาแล้ว สะท้อนให้เห็นว่าการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ในช่วงเวลาที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาในฐานะผู้นาองค์กร ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ไปสู่จุดหมายที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนหรือเพิ่มบทบาทในการบริหารจัดการการดำเนินงาน ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความรู้ความสามารถและปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ได้ทบทวนเอกสารและรายงานวิจัย พบว่ายังไม่มีผู้ใดศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา มาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่จะส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ และนำผลของการวิจัยไปสู่การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

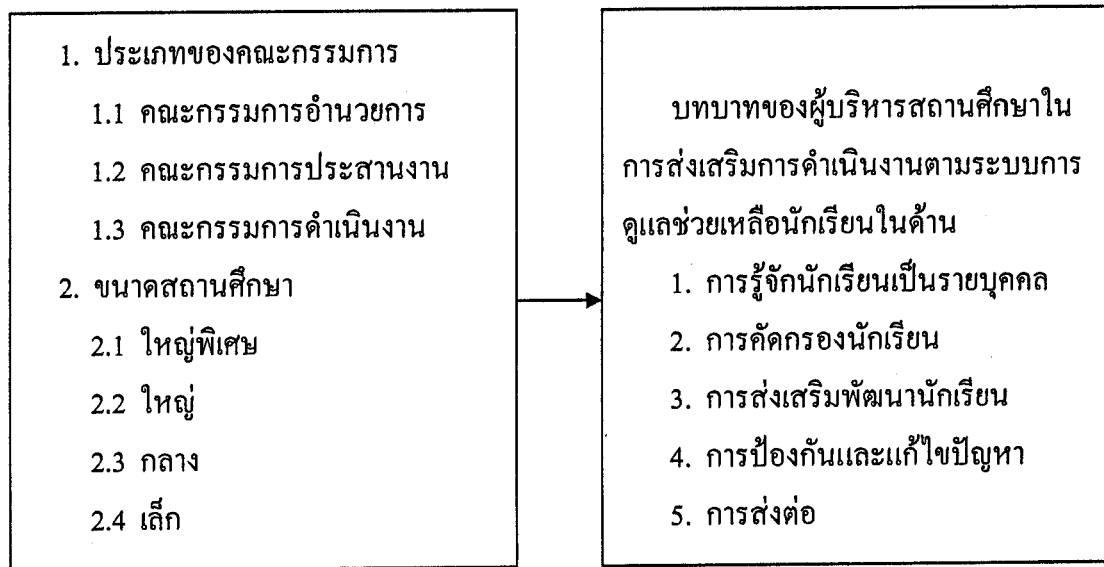
2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนาจการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนาจการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน

2.3 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ใช้กรอบแนวคิดการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 1) ประกอบด้วย 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5. การส่งต่อ แสดงในภาพที่ 1.1 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 1) เกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5. การส่งต่อ

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

5.2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ คณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้รับการแต่งตั้งโดยผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 3 คณะ คือ 1) คณะกรรมการอำนวยการ 2) คณะกรรมการประสานงาน และ 3) คณะกรรมการดำเนินงาน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา จำนวน 108 โรงเรียน ปีการศึกษา 2549 โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวแทนของคณะกรรมการแต่ละคณะเพื่อใช้ในการวิจัย ดังนี้ คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายปกครอง 108 คน หัวหน้างานแผนงาน 108 คน รวม 216 คน คณะกรรมการประสานงาน ประกอบด้วย หัวหน้างานแนะแนว 108 คน หัวหน้างานอนามัย 108 คน รวม 216 คน และคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ครูประจำชั้นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 553 คน และครูชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 389 คน รวม 942 คน

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง เลือกจากประชากร กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจากตารางเคร็จซี่และมอร์แกน (นรา สมประสงค์ 2544: 12 Krejcie and Morgan, 1970; 607-610) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายปกครอง 70 คน หัวหน้างานแผนงาน 70 คน รวม 140 คน คณะกรรมการประสานงาน ประกอบด้วย หัวหน้างานแนะแนว 70 คน หัวหน้างานอนามัย 70 คน รวม 140 คน และ คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 161 คน และครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 113 คน รวม 274 คน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 70 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 554 คน ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน

5.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิจัย ตั้งแต่เดือนธันวาคม ถึง มีนาคม พ.ศ. 2550 รวม 4 เดือน

5.4 ขอบเขตด้านตัวแปร ประกอบด้วย

5.4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

1) ประเภทของคณะกรรมการ

- (1) คณะกรรมการอำนวยการ
- (2) คณะกรรมการประสานงาน
- (3) คณะกรรมการดำเนินงาน

2) ขนาดสถานศึกษา

- (1) ใหญ่พิเศษ
- (2) ใหญ่
- (3) กลาง
- (4) เล็ก

5.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ในด้าน 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

6.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติหรือการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ จำแนกเป็น 5 ด้าน คือ

6.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้มีนโยบาย แผนปฏิบัติงาน การแต่งตั้งและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ สนับสนุนด้านงบประมาณ จัดหาสื่อและเครื่องมือการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติให้แก่ครูประจำชั้นให้สามารถรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคลในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านสารเสพติด ด้านความปลอดภัย และพฤติกรรมทางเพศ รายงานผลการปฏิบัติงาน และกำกับติดตามการปฏิบัติงานของครูประจำชั้น

6.1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้มีการกำหนดเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจำแนกกลุ่มนักเรียน การประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ การวิเคราะห์ข้อมูล

พื้นฐานและพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อจำแนกนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา การแต่งตั้งอนุกรรมการร่วมจัดกลุ่มนักเรียน การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ รายงานผลและกำกับติดตามการปฏิบัติงาน

6.1.3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้มีแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมโฮมรูม แผนปฏิบัติงาน การประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ การให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้กับนักเรียน การอบรมนักเรียนรายสัปดาห์ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษ การประชุมผู้ปกครองประจำปีและผู้ปกครองนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน การบันทึกการประชุม การประเมินและรายงานผล และการกำกับติดตามการปฏิบัติงานของครูประจำชั้น

6.1.4 การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้มีแนวปฏิบัติการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน แผนปฏิบัติงาน การประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติการให้คำปรึกษาเบื้องต้น การอบรมและพัฒนาครูประจำชั้น การจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไข้ปัญหา จัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง การจัดเก็บข้อมูลและการรักษาความลับ การวิเคราะห์ปัญหาและประเมินผล การดำเนินงาน การรายงานผลและการกำกับติดตามการปฏิบัติงาน

6.1.5 การส่งต่อ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้มีแนวปฏิบัติการส่งต่อนักเรียน การประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ จัดหาสื่อและเครื่องมือการส่งต่อทั้งภายในและนอกสถานศึกษา การสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง ขอความร่วมมือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียน จัดทำข้อมูลการให้ความช่วยเหลือนักเรียนก่อนส่งต่อ รายงานผลการให้ความช่วยเหลือ การวิเคราะห์ปัญหาและประเมินผลการปฏิบัติงาน การกำกับติดตามการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นและผู้เกี่ยวข้อง

6.2 คณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 คณะ ซึ่งแต่ละคณะจะประกอบด้วยครูที่ปฏิบัติหน้าที่แตกต่างกัน ดังนี้

6.2.1 คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) หมายถึง คณะกรรมการที่มีหน้าที่กำหนดนโยบาย นิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายปกครอง หัวหน้าระดับ หัวหน้างานแผนงาน ผู้แทนผู้ปกครอง/ชุมชน และหัวหน้างานแนะแนว ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแทนของคณะ คือ หัวหน้าฝ่ายปกครองและหัวหน้างานแผนงาน

6.2.2 คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) หมายถึง คณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการสนับสนุนประสานงานด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการ/หัวหน้าฝ่ายปกครอง หัวหน้าระดับ หัวหน้างานอนามัย ครูแผนงาน สารสนเทศ และหัวหน้างานแนะแนว ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแทนของคณะ คือ หัวหน้างานอนามัยและหัวหน้างานแนะแนว

6.2.3 คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) หมายถึง คณะกรรมการที่มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง ประกอบด้วย หัวหน้าระดับ รองหัวหน้าระดับ ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแทนของคณะ คือ ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

6.3 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาการในตำแหน่งที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

6.4 ครูประจำชั้น หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษา ให้ปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้น รับผิดชอบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา หมายถึง หน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 เขตพื้นที่การศึกษา โดยแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา จะมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่กำหนดนโยบายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาและสนับสนุนส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ รวมทั้งประสาน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน

6.6 ระดับมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ที่เปิดสอนชั้นระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ช่วงชั้นที่ 3 และ 4)

6.7 ขนาดสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่แบ่งตามจำนวนนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การแบ่งขนาดสถานศึกษาของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น

6.7.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 500 คน

6.7.2 สถานศึกษาขนาดกลาง ได้แก่ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 คน ถึง 1,499 คน

6.7.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ ได้แก่ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คน ถึง 2,499 คน

6.7.4 สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ได้แก่ สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คน ขึ้นไป

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ คาดว่าจะมีประโยชน์ดังนี้

7.1 เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

7.2 เป็นสารสนเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งเอกสาร ตำรา บทความ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การบริหารโรงเรียน
2. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การบริหารโรงเรียน

1.1 ความหมายของการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษามีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียน ไว้ดังนี้

หวน พันธุพันธ์ (2529: 6) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านความรู้ ทักษะ ค่านิยมพฤติกรรมและคุณธรรมต่างๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

กิตติมา ปรีดีดีล (2532: 47) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการทุกอย่างในโรงเรียนตั้งแต่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานสถานศึกษา การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานกิจการนักเรียนนักศึกษา และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2536: 6) กล่าวว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

จากที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียน จึงสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลจัดกิจกรรมเพื่อให้บริการทางการศึกษาให้กับผู้เรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

1.2 ความสำคัญของการบริหารโรงเรียน

หน่วยงานหรือสถานศึกษาจะสามารถดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหารที่จะดำเนินการให้ผู้ร่วมงานร่วมมือกันปฏิบัติงานให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพตามที่ตั้งไว้ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารโรงเรียนไว้ ดังนี้

ปรีชา คัมภีรปรกรณ์ (2533: 158) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อให้งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างมีระบบ และมีระเบียบไม่ก้าวก่ายกัน สามารถเรียงลำดับความสำคัญและริบคว่นของงานได้
2. เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องหาทางใช้ทรัพยากรเป็นประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. เพื่อเป็นการกระจายงานให้แก่บุคคลในหน่วยงาน การบริหารจัดการจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารได้กระจายงานความรับผิดชอบให้บุคลากรต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล
4. เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีทิศทางหรือเป้าหมายที่แน่ชัด ทั้งนี้เพราะการบริหารจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่ชัด จุดประสงค์จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางการดำเนินงานของโรงเรียน

ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2536: 22) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบเพราะถ้าระบบการบริหารไม่ดีจะกระทบกระเทือนส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีจะต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิคและกระบวนการบริหารที่เหมาะสม มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ตามที่นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารโรงเรียน จึงสรุปได้ว่าการบริหารโรงเรียนเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน บริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำเทคนิคและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน

2. แนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

2.1 ความหมายของบทบาท

บทบาท นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังต่อไปนี้
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) อธิบายว่า บทบาทหมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู

ยัง และมาร์ค (Young & Mark, 1959: 129) ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทหน้าที่ฐานะตำแหน่งเมื่อบุคคลหนึ่งได้ดำรงตำแหน่งใดสิ่งทีตามติดกับตำแหน่งนั้นก็คือ การที่เขาจะต้องมีการปะทะสังสรรค์กับตำแหน่งอื่น ๆ ทั้งที่สูงกว่าและต่ำกว่าภายในกลุ่ม สิ่งทีตามมากับตำแหน่งอันเป็นเครื่องกำหนดสำหรับการดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เรียกว่าบทบาทนั่นเอง

กู๊ด (Good 1973: 502) ได้อธิบายความหมายของบทบาท คือ ลักษณะทีแสดงออกของบุคคลภายในกลุ่มและรูปแบบของพฤติกรรมทีคาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่ หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลตามความมุ่งหวังของสังคม

แคมป์เบลล์ (Campbell 1983: 81) ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทหมายถึงกลุ่มพฤติกรรมทีมีความสัมพันธ์กับหน้าที่และตำแหน่ง

กระมล ทองธรรมชาติ (2525: 25) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทหมายถึง แบบแผนของความต้องการ เป้าหมาย ความเชื่อ ความรู้สึก ค่านิยม และการกระทำทีสมาชิกของสังคมต่างคาดหวังจะ เป็นไปตามลักษณะตำแหน่งต่าง ๆ ทีมีอยู่

สุชา และสุรางค์ จันทร์เอม (2530: 46) อธิบายความหมายของบทบาทว่า บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่าง ๆ ฟังกระทำ คือ เมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สถานภาพใดอย่างไรแล้ว บุคคลในสถานภาพนั้น ๆ ก็จะต้องประพฤติหรือปฏิบัติตามหน้าที่ทีกำหนดไว้

สุพัศตรา สุภาพ (2535:73) ให้ความหมายของบทบาทสรุปได้ว่า บทบาทคือ พฤติกรรมทีคาดหวังสำหรับผู้ที่อยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาททีคาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม เพื่อให้ผู้สัมพันธ์มีการกระทำระหว่างกันทางสังคมได้ รวมทั้งสามารถคาดการณ์พฤติกรรมทีจะเกิดขึ้นได้

จักรรัช ธีระกุล (2542: 45) ได้ให้ความหมายของบทบาทสรุปได้ว่าเป็นแบบแผน นวัตกรรมอันเกี่ยวกับสภาพหรือตำแหน่งทางสังคม บทบาทเป็นความเคลื่อนไหวของสถานภาพ หรือหน้าที่ตามสถานการณ์นั่นเอง

จากความหมายและแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทที่กล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงการปฏิบัติหรือการดำเนินงานตามตำแหน่ง หน้าที่ในสถานการณ์การต่าง ๆ ซึ่งการปฏิบัติหรือการดำเนินการนั้นย่อมก่อให้เกิดความสัมพันธ์ มีการกระทำระหว่างกัน และยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวของบุคลากรในสถานศึกษา

2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงบทบาท

การแสดงบทบาทของบุคคลขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังที่ บรูมและ เซลซ์นิกค์ (Broom and Selznick, 1973: 36) ได้กล่าวว่า บทบาทที่กระทำจริงจะเกิดขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความคาดหวังและการรับรู้ของแต่ละบุคคล ตลอดจนความกดดันและโอกาสในแต่ละสังคมใน ระยะเวลาหนึ่ง ๆ และยักรวมไปถึงบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

นอกจากนี้แล้ว ทศนา บุญทอง (2524: 95) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทว่า การแสดงบทบาทของบุคคลตามตำแหน่งหน้าที่ได้ถูกคาดหวังจากสังคมรอบด้าน การแสดงบทบาท จะเป็นไปได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญได้แก่

1. ความเข้าใจในบทบาทที่ตนแสดงหรือต้องปฏิบัติ
2. ประสบการณ์ของผู้ที่ต้องแสดงบทบาท
3. บุคลิกภาพของผู้แสดงบทบาท

อัลล์พอร์ต (Allport, 1967: 181-184) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาท ของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. บทบาทที่สังคมคาดหวัง คือบทบาทที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังที่กำหนดโดยกลุ่มสังคมและโดยสถานภาพที่บุคคลนั้นครองอยู่
2. การรับรู้บทบาท คือการที่บุคคลรับรู้ในบทบาทของตนเองว่าจะมีบทบาทหรือ พฤติกรรมอย่างไร และสามารถมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการรับรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ กับความต้องการของบุคคลนั่นเอง ทั้งนี้การรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น
3. การยอมรับบทบาทของบุคคล จะเกิดขึ้นเมื่อมีความสอดคล้องของบทบาทตาม ความคาดหวังของสังคม และบทบาทหน้าที่ที่ตนเองรับรู้อยู่ การยอมรับบทบาทเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับความเข้าใจในบทบาทและการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้เพราะบุคคลไม่ได้ยินดี ยอมรับบทบาททุกบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับแรงผลักดันทางสังคมได้รับตำแหน่งและมี

บทบาทที่ต้องปฏิบัติตาม เพราะถ้าหากบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้รับผลเสียหายหรือเสียประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการหรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ก็จะเกิดการไม่ยอมรับบทบาทนั้น

4. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคลเป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง ซึ่งอาจจะเป็นการแสดงบทบาทตามที่สังคมคาดหวังหรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลจะปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้น ๆ ของบุคคลที่ครองตำแหน่งอยู่ ซึ่งเนื่องมาจากความสอดคล้องกันของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและการรับรู้บทบาทของตนเอง

จากแนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการที่บุคคลจะแสดงบทบาทได้เหมาะสมเพียงใดนั้น มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การรับรู้ในบทบาทของตน การคาดหวังของสังคม บุคลิกภาพของผู้แสดงบทบาทนั้น รวมไปถึงการมีความรู้ความสามารถ ซึ่งอาจได้มาจากการรับรู้ข่าวสาร การฝึกอบรมต่าง ๆ ทำให้บุคคลเกิดการสั่งสมประสบการณ์ อันจะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารการศึกษาภายในสถานศึกษา ที่ตนดำรงตำแหน่ง การแสดงบทบาทต้องก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีนักวิชาการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

พัชราภรณ์ สงวนกล้าจิตต์ และคณะ (2544: 62-72) ได้วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไว้ดังนี้

1. บทบาทนักคิด
 - 1.1 เป็นผู้เริ่มคิด
 - 1.2 เป็นผู้แสวงหาข้อมูล
 - 1.3 เป็นผู้วางแผน
 - 1.4 เป็นผู้ตัดสินใจ
 - 1.5 เป็นผู้แก้ปัญหา
 - 1.6 เป็นผู้ประเมินผล
2. บทบาทนักปฏิบัติงาน
 - 2.1 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ
 - 2.2 เป็นแบบอย่างที่ดี
 - 2.3 เป็นผู้เพิ่มพลังงาน

2.4 เป็นผู้สนับสนุน

2.5 เป็นผู้ประสานงาน

2.6 เป็นผู้ประนีประนอม

2.7 เป็นผู้รับผิดชอบ

ถวิล อร์ญเวศ (2544: 15-19) ได้กล่าวถึงบทบาทของนักบริหารมืออาชีพในยุคเขตพื้นที่การศึกษา ไว้ดังนี้

1. บทบาทผู้ตัดสินใจ นักบริหารมืออาชีพต้องมีข้อมูลเพียงพอในการตัดสินใจ หรือวินิจฉัยสั่งการ เป็นคนสุขุมรอบคอบ มีเหตุผลในการตัดสินใจ
 2. บทบาทผู้ไวต่อข้อมูล นักการบริหารมืออาชีพจะต้องต่อข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ
 3. บทบาทผู้เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ นักบริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถสื่อวิสัยทัศน์ได้เป็นอย่างดี
 4. บทบาทผู้ซื้อสัตย์และสร้างสรรค์ผลงาน นักบริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้
 5. บทบาทผู้ประสานสิทธิ นักบริหารมืออาชีพจะต้องประสานงานกับหน่วยงาน และบุคคลได้เป็นอย่างดีสามารถไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและขจัดปัดเป่าปัญหาต่าง ๆ ในหน่วยงานได้
 6. บทบาทเป็นผู้คิดสร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ นักบริหารมืออาชีพจะต้องยึดหลักการ หาวิธีทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ
 7. บทบาทผู้จูงใจเพื่อนร่วมงาน นักบริหารมืออาชีพจะต้องสามารถโน้มน้าวเพื่อนร่วมงานให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานและรับผิดชอบต่องานสูง
 8. บทบาทผู้นำหนทางต่อปัญหาอุปสรรค นักบริหารมืออาชีพจะต้องอดทนอดกลั้นต่ออุปสรรคพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและสยบปัญหาอย่างสันติสุข
 9. บทบาทที่รู้จักยืดหยุ่นตามสถานการณ์ นักบริหารจะต้องยืดหยุ่นกลางในการดำเนินงาน
 10. บทบาทผู้บริหารงานแบบมีส่วนร่วม นักบริหารมืออาชีพจะต้องให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดขึ้น
- จากแนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความกระตือรือร้น อดทน และมีความรับผิดชอบสูง โปร่งใส โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 5) ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

3.2 องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 1) ได้เสนอเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน
5. การส่งต่อ

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบดังกล่าวมีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่ก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ

3.3 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 5) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

3.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 5) ได้นำเสนอประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข และได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพ
5. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็ง จริงจังและ

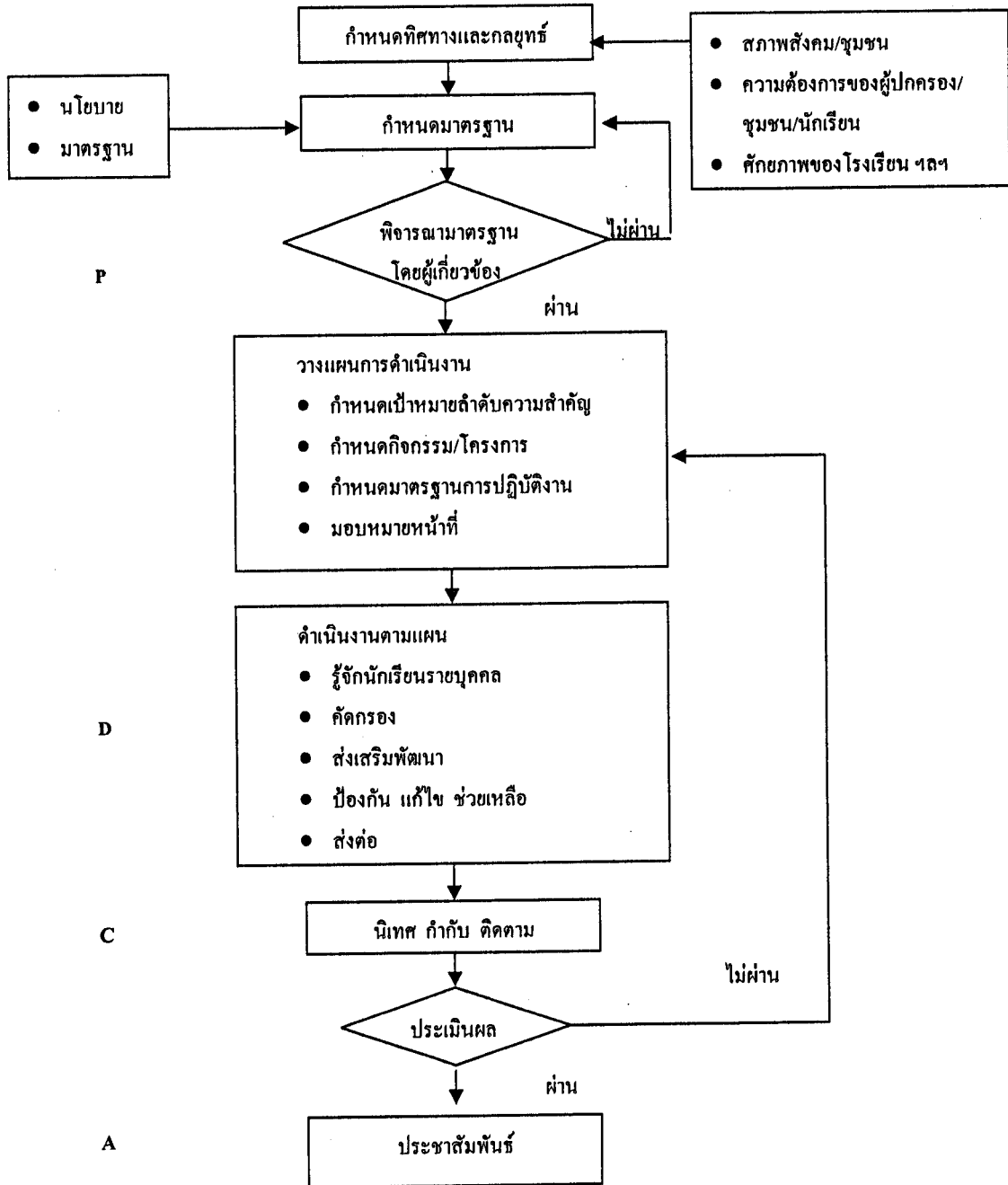
ความเอื้ออาทร

4. การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.1 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 12-14) ได้นำเสนอการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้ทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดคุณภาพ ทำความเข้าใจเป้าหมายและภาระงานทุกเรื่องที่เกี่ยวข้อง กำหนดภาระหน้าที่และการร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างบูรณาการให้เห็นความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน กำหนดแผนปฏิบัติงานอย่างครบวงจร กำกับติดตาม ประเมินผลและสรุปรายงาน ปรากฏดังภาพที่ 2.1

การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ภาพที่ 2.1 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชวนพิมพ์

จากการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภาพที่ 2.1 แสดงให้เห็นว่า ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการบริหารเชิงระบบตามวงจรคุณภาพของเดมมิง (P-D-C-A) เป็นฐานความคิด เริ่มตั้งแต่การกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ การวางแผนปฏิบัติการ (P-Plan) การดำเนินงานตามแผนที่กำหนด (D-Do) การตรวจสอบประเมินผล (C-Check) และการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้ได้มาตรฐาน (A-Act) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการวางแผนและส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินงานตามกระบวนการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546: 12-15)

1. กำหนดทิศทางและกลยุทธ์ โดยบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของนักเรียน ชุมชน สังคม และผู้เกี่ยวข้อง ศึกษานโยบายมาตรฐานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษาศักยภาพของโรงเรียนและกำหนดแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน
2. กำหนดมาตรฐานและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เชื่อมโยงกับระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบการแนะแนว ระบบป้องกันสารเสพติด ระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ระบบความปลอดภัยของสภาพสิ่งแวดล้อม การคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนและระบบอื่น ๆ
3. พิจารณามาตรฐานและตัวชี้วัดโดยผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการยอมรับวางมาตรการและแนวปฏิบัติ เช่น ทบทวนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การคัดกรองและช่วยเหลือผู้เสพหรือติดยาเสพติด แนวการวางระบบความปลอดภัยทางสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน แนวทางคุ้มครองสิทธิเด็ก เยาวชนและมาตรการช่วยเหลือนักเรียน
4. วางแผนดำเนินงาน (P-Plan) ประกอบด้วย
 - 4.1 กำหนดผู้รับผิดชอบ โดยผู้บริหารสถานศึกษาออกคำสั่งโรงเรียนเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดบทบาทหน้าที่ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)
 - 4.2 วิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐาน เช่น ปัญหาและความต้องการของนักเรียน ชุมชน สังคม และผู้เกี่ยวข้อง โดยผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ทีมประสานเป็นฝ่ายดำเนินการให้ครูทุกคนตอบแบบสอบถามความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียน และจัดทำเป็นแบบรายงานการสำรวจความพร้อมของโรงเรียน
 - 4.3 กำหนดเป้าหมายและลำดับความสำคัญ กำหนดกิจกรรม/โครงการ และการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีระดมความคิดร่วมกัน และสรุปเป็นรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดลำดับความสำคัญ

4.4 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีระดมความคิดใช้แบบฟอร์มปฏิทินปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ทีมประสานเป็นผู้ดำเนินการ

5. ขั้นตอนการตามแผน (D-Do) ประกอบด้วย

5.1 สร้างความตระหนักและความเข้าใจกับบุคลากร โดยการจัดประชุมอบรมให้ความรู้และการระดมความคิด ใช้สื่อประกอบ เช่น คู่มือบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คู่มือครูที่ปรึกษาประจำชั้นตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ทีมประสานเป็นผู้ดำเนินการให้ครูทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมนี้ และจัดทำแบบรายงานผลการประชุมอบรม

5.2 การจัดทำสื่อและเครื่องมือต่าง ๆ โดยผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ทีมประสานเป็นผู้ดำเนินการร่วมกับครูทุกคน จัดทำเกณฑ์การคัดกรอง มาตรการช่วยเหลือ คู่มือโฮมรูม และแบบบันทึกต่าง ๆ เพื่อให้เป็นที่เข้าใจและปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

5.3 จัดแบ่งจำนวนนักเรียนต่อครูที่ปรึกษาประจำชั้น โดยผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ทีมประสานกำหนดให้ครู 1 คน ต่อนักเรียน 20-25 คน และจัดทำเป็นคำสั่งโรงเรียนหมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ

5.4 ครูที่ปรึกษาประจำชั้นดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาโดยดำเนินงานตามกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง โดย บันทึกระเบียบสะสม ประเมินพฤติกรรมเด็ก ประเมินความฉลาดทางอารมณ์ การเยี่ยมบ้าน สังเกตสัมภาษณ์ และรายงานผลการคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยการให้คำปรึกษาเบื้องต้น จัดกิจกรรมร่วมกับครูที่เกี่ยวข้อง เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง และการส่งต่อนักเรียนไปขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายในและนอกสถานศึกษา

6. นิเทศ กำกับ ติดตาม งานที่มอบหมาย ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดให้มีการประสานสัมพันธ์ผู้เกี่ยวข้องทุกคณะและทุกฝ่าย เสริมสร้างขวัญกำลังใจ และการพัฒนานุเคราะห์ให้ความรู้ความสามารถพร้อมที่จะดำเนินงานตลอดเวลา

7. ขั้นตอนการตรวจสอบ ประเมินผล (C-Check) ประกอบด้วย

7.1 ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ทีมนำเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน ทำการประเมินสรุปผลการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาประจำชั้น ครูผู้สอน ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง หรือหัวหน้าระดับและผู้เกี่ยวข้อง ที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น เพื่อยกย่อง ชมเชย หรือ

มอบรางวัล เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ โดยใช้แบบสำรวจความพึงพอใจครูที่ปรึกษา นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง หรือแบบประเมินมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

7.2 สรุปผลการคัดกรองนักเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ทีม ประสานและหัวหน้าระดับ สังเคราะห์จากผลการคัดกรองนักเรียน รายงานผลการคัดกรองนักเรียน ของครูที่ปรึกษาประจำชั้น ตามเกณฑ์การคัดกรอง และจัดทำรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน ในโรงเรียน

7.3 สนับสนุนส่งเสริมและแก้ไขปัญหา โดยผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับ ทีมนำและทีมประสาน ดำเนินการใน 3 ข้อ ดังนี้

7.3.1 จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาประจำชั้น ครูแนะแนว ครูผู้สอน ฝ่ายปกครองและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเบื้องต้น โดยเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะทั้งภายในและภายนอก

7.3.2 นิเทศให้กำลังใจในการดำเนินงานแก่ครูที่ปรึกษาประจำชั้นและ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำเป็นรายงานการนิเทศระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

7.3.3 อบรมให้ความรู้แก่นักเรียนในการสนับสนุนส่งเสริม และแก้ไข ปัญหาให้กับนักเรียน ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและเกิดการยอมรับ

7.3.4 ดำเนินโครงการ/กิจกรรมช่วยเหลือ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดย ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายให้ทีมนำร่วมกับครูที่ปรึกษาประจำชั้น จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัด กิจกรรมค่าย อบรมประจำสัปดาห์ ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและรายบุคคล และการศึกษาเฉพาะกรณี โดยจัดทำปฏิทินการอบรมประจำสัปดาห์ ปฏิทินกิจกรรมและคู่มือการจัดกิจกรรม และรายงานผล การจัดกิจกรรม/โครงการ

8. ขึ้นรายงานผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (A-Act) ซึ่ง ผู้บริหารสถานศึกษา มอบหมายให้ทีมประสานและทีมนำ ร่วมกันดำเนินการใน 4 ข้อ ดังนี้

8.1 วิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อทบทวน

8.2 กำหนดแนวทางสนับสนุนการดำเนินงาน ปรับปรุงแก้ไข

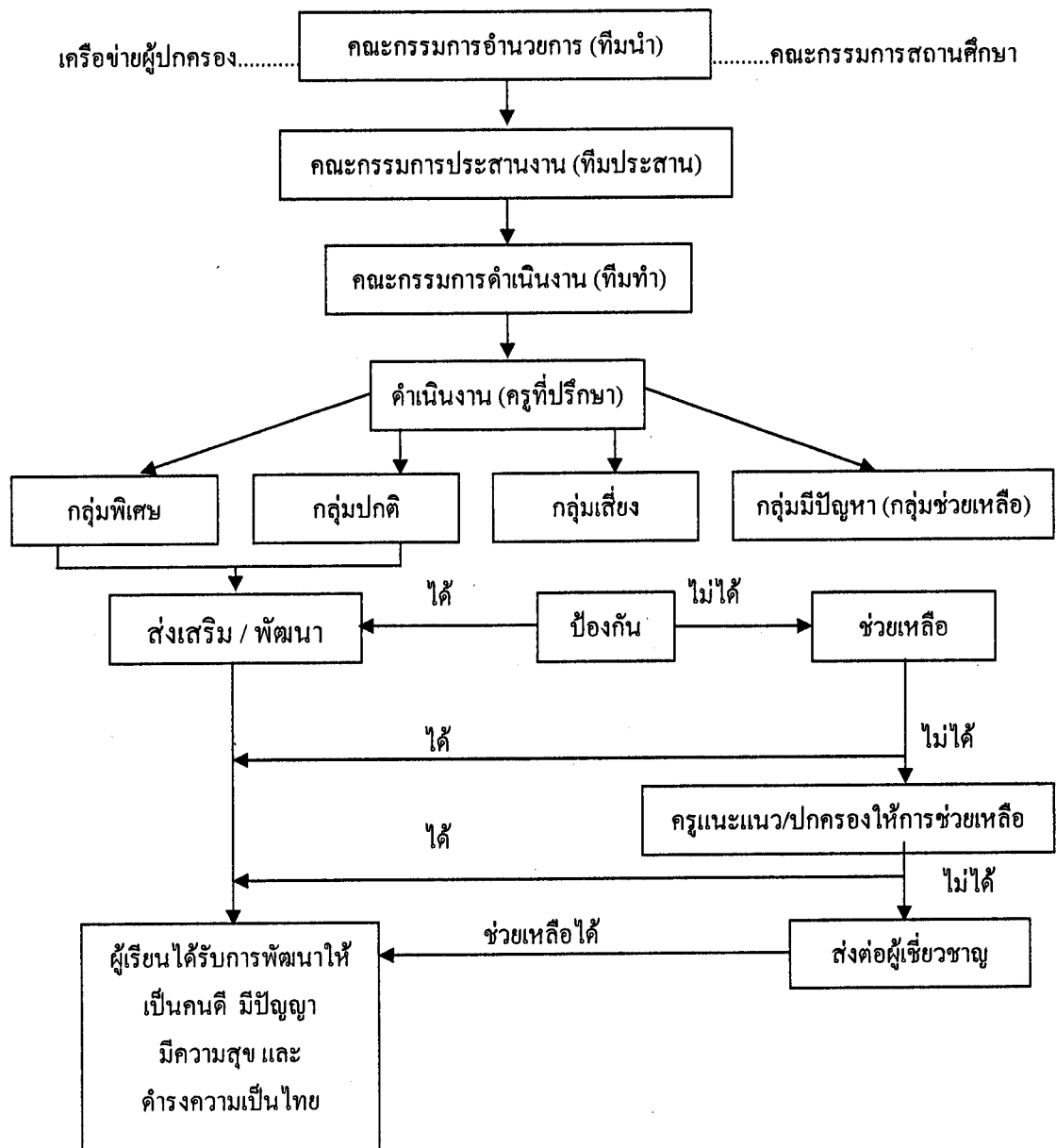
8.3 จัดทำข้อมูลสารสนเทศ

8.4 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

4.2 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 6-7) ได้กำหนดปัจจัยสำคัญ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเชิงบูรณาการ ความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ดังภาพที่ 2.2

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ภาพที่ 2.2 แผนภูมิการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) การบริหารจัดการระบบ การดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์

จากภาพที่ 2.2 จะเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน คือ การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเชิงบูรณาการความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่จะสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย มีปัจจัยสำคัญเป็นข้อ ๆ ดังนี้

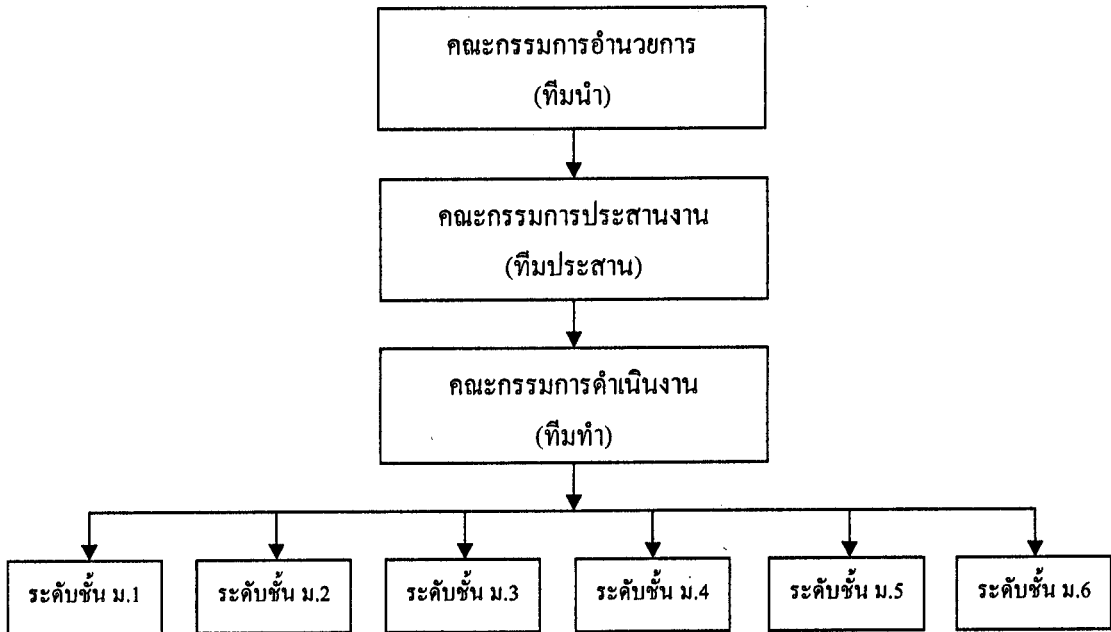
1. ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา รวมทั้งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานต่าง ๆ ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมและสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาครูประจำชั้น ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
6. ผู้ปกครองและเครือข่ายการร่วมพัฒนาในทุกส่วนของสังคม มีความมุ่งมั่นในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเยาวชนในเชิงบูรณาการอย่างเข้มแข็งจริงจัง

4.3 คณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.3.1 โครงสร้างคณะกรรมการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 23-25) ได้กำหนดคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปรากฏดังภาพที่ 2.3

โครงสร้างคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ภาพที่ 2.3 แผนภาพแสดงโครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชวนพิมพ์

จากภาพที่ 2.3 โครงสร้างคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยคณะกรรมการ 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) และหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งคณะกรรมการทั้ง 3 คณะจะประสานการดำเนินงานเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน จนถึงหัวหน้าระดับชั้นต่าง ๆ และครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.3.2 องค์ประกอบของบุคลากรและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 24-25) ได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการอำนวยการ(ทีมนำ) คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) และคณะกรรมการดำเนินงาน(ทีมทำ) พร้อมทั้งบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ รายละเอียดดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงองค์ประกอบของบุคลากรและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

บุคลากร		บทบาทหน้าที่
1. คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ)		
1. ผู้อำนวยการโรงเรียน	ประธานกรรมการ	1. ส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อน และผดุงระบบ
2. หัวหน้าฝ่าย/รองผู้อำนวยการ	กรรมการ	การดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา	กรรมการ	2. สร้างขวัญ กำลังใจ และพัฒนาบุคลากร
4. หัวหน้าระดับ	กรรมการ	3. เป็นผู้นำในการพินิจสถานบูรณาการภารกิจ
5. หัวหน้างานแผนงาน	กรรมการ	โดยรวมของสถานศึกษา
6. หัวหน้างานแนะแนว	กรรมการ	4. ประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้
7. หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	กรรมการ	เครือข่าย
8. ผู้แทนผู้ปกครอง/ชุมชน	กรรมการ	5. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
9. หัวหน้าฝ่าย/รองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง	กรรมการและเลขานุการ	

บุคลากร		บทบาทหน้าที่
2. คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน)		
1. รองผู้อำนวยการ โรงเรียน (ฝ่ายปกครอง/กิจการนักเรียน)	ประธานกรรมการ	1. ปฏิบัติงานในฐานะบุคลากรหลักในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. หัวหน้าระดับชั้นทุกระดับ	กรรมการ	2. ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และคณะกรรมการดำเนินงาน(ทีมทำ)และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	กรรมการ	
4. หัวหน้าอนามัย	กรรมการ	3. จัดเอกสาร เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานและ
5. ครูพยาบาล	กรรมการ	รับผิดชอบจัดประชุมชี้แจงและการฝึกอบรมความรู้แก่บุคลากร
6. ครูแผนงาน ครูสารสนเทศ	กรรมการ	
7. ผู้แทนคณะกรรมการเรียน	กรรมการ	4. จัดการประชุมปรึกษาหารือคณะกรรมการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
8. หัวหน้างานแนะแนว	กรรมการและเลขานุการ	5. รายงานสรุปผลการดำเนินงาน
		6. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

บุคลากร		บทบาทหน้าที่
3. คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)		
1. หัวหน้าระดับ	ประธานกรรมการ	1. ประสานงานผู้เกี่ยวข้องและประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะกรรมการดำเนินงานระดับชั้นของตน
2. รองหัวหน้าระดับ	กรรมการ	2. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลและจัดทำรายงานตามระดับชั้น
3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา	กรรมการ	3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครูที่ปรึกษาและนักเรียน เพื่อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือ
4. ครูผู้สอน	กรรมการ	นักเรียนและนำเสนอทีมประสาน
5. ครูแนะแนว	กรรมการ	4. ประชุมร่วมกันอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
6. ผู้แทนนักเรียน	กรรมการ	5. ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในงานประจำของตน
7. บุคลากรที่โรงเรียนพิจารณาตามความเหมาะสม	กรรมการและเลขานุการ	6. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชวนพิมพ์

จากตารางที่ 2.1 สรุปได้ว่า การดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ประกอบด้วยคณะกรรมการ 3 คณะ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานเกี่ยวเนื่องกันทุกองค์ประกอบ และต่อเนื่องกันทั้งระบบ มีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายแตกต่างกันไปแต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทในการดูแล กำกับ ติดตาม ให้คณะกรรมการดังกล่าวประสานสัมพันธ์และปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าว

4.4 การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้นำเสนอกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ใกล้เคียงกัน คือ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องการส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการทั้ง 3 คณะ และโดยเฉพาะครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ซึ่งจะเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ผลการดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จ

ได้มากนักน้อยเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา เป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ให้สามารถปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 ด้าน ดังนี้

4.4.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1) **ความสำคัญ** นักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน จึงถูกหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ จะช่วยให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อถูกทาง เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547: 37-42) โดยพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ดังนี้

2) **ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน** ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลนักเรียน ดังนี้

- (1) ด้านความสามารถ แยกเป็น ด้านการเรียนและด้านความสามารถอื่นๆ
- (2) ด้านสุขภาพ แยกเป็น ด้านร่างกาย และ ด้านจิตใจ
- (3) พฤติกรรม
- (4) ด้านครอบครัว แยกเป็น ด้านเศรษฐกิจ และ ด้านการคุ้มครองนักเรียน
- (5) ด้านสังคม แยกเป็นด้านสารเสพติด และด้านความปลอดภัย

3) **วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรรู้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ที่สำคัญคือ

(1) **ระเบียบสะสม** เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูล และครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษา พิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกต บางประการหรือควรรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่นๆ หรือเพื่อนๆ ของนักเรียน รวมทั้งการใช้เครื่องมือแบบทดสอบต่างๆ หากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาดำเนินการได้ ระเบียบสะสมควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดี และปลอดภัย ควรเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษา และส่ง

ต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียน
อย่างต่อเนื่อง จนจบมัธยมในแต่ละตอนหรือจนจบ 6 ปีการศึกษา

(2) *แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก* ไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบ
แต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับ
สภาพจิตใจ ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบ
ประเมินพฤติกรรมเด็กเป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยแพทย์หญิงพรรณพิมล
หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบ
ประเมินและหาเกณฑ์มาตรฐานของเด็กไทย แบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุด ๆ ละ 25 ข้อ
เท่ากัน คือ ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก ชุดที่พ่อ แม่ เป็นผู้ประเมินเด็ก และชุดที่เด็กประเมินตนเอง
อาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของ
ผลที่ออกมา โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหาก
เป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุดพร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

(3) *วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ* ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบ
สะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่เพียงพอหรือกรณีจำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูประจำ
ชั้น/ครูที่ปรึกษาก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่นๆเพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่นๆ ใน
ห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพของ
นักเรียน ซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย ดังมีรายละเอียด คือ

ก. *การสังเกต* เป็นกลวิธีใช้ศึกษาเด็กเพื่อจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามี
ความเข้าใจในตัวนักเรียนได้มากที่สุด เพื่อที่ครูได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม แต่
การสังเกตจะใช้ได้ผลดีก็ต่อเมื่อผู้สังเกตได้รับการฝึกฝนการสังเกตมาเป็นอย่างดี และได้มีการ
สังเกตอย่างเป็นระบบ คือ จะต้องสังเกตทั้งพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกแต่ละสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง
กับเด็กในขณะนั้น สังเกตเด็กในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน และมีการสังเกตเด็กเป็นระยะเวลานาน
พอสมควร ผู้สังเกตที่ขาดคุณภาพอาจจะทำให้การสังเกตเชื่อถือไม่ได้ และเกิดความผิดพลาด ใน
การจดบันทึกรายงานผลการสังเกต แม้ว่าการสังเกตจะมีขอบเขตจำกัดบางประการ แต่ถ้าผู้สังเกต
ได้กระทำอย่างมีหลักเกณฑ์และรอบครอบแล้ว ผลของการสังเกตย่อมจะสามารถเชื่อถือได้
(พนม ลิมอารีย์ 2531: 51 อ้างถึงในอำนาจผล สระพรหม 2546: 24)

การสังเกตเป็นเทคนิควิธีหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลและ
ในบางครั้งอาจเป็นการช่วยเสริมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และยังช่วยตรวจสอบข้อมูลที่ได้จาก
การสัมภาษณ์ว่าตรงตามความเป็นจริงเพียงใด และยังทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเที่ยงตรงขึ้นได้
อีกด้วย การสังเกตเป็นการช่วยครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ได้เข้าใจผู้เรียนดีขึ้น เช่น

ในขณะที่ครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ ครูมักสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อจะได้รับทราบว่าคุณผู้เรียนมีความสนใจฟังหรือไม่สนใจครูผู้สอน แล้วนำข้อมูลไปประกอบการศึกษาวินิจฉัย เพื่อการช่วยเหลือผู้เรียนต่อไป (รวีวรรณ ชินะตะกุล 2539 : 74)

ข. การสัมภาษณ์ เป็นกลวิธีอีกชนิดหนึ่งที่ครูที่ปรึกษาใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก การสัมภาษณ์มี 2 ชนิด คือ การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริงและการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริงเป็นการสัมภาษณ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหารายละเอียดเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้อีกโดยวิธีอื่น เพื่อประโยชน์ในการเข้าใจตัวเด็กอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น ส่วนการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษาเป็นการสัมภาษณ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แก้ปัญหาของตนที่กำลังประสบอยู่ได้ เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์อาจสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง เพื่อนของเด็ก ครูผู้สอนเด็ก

ค. การเยี่ยมบ้าน ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการที่ช่วยให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน เป็นการเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะการรู้จักนักเรียนเฉพาะที่โรงเรียนไม่ช่วยให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจนักเรียนอย่างถูกต้องเสมอไป เพราะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ที่แสดงออกที่โรงเรียนนั้น แท้ที่จริงอาจจะมีสาเหตุมาจากสภาพความเป็นไปทางบ้านก็ได้ จึงมีความจำเป็นที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจะต้องออกไปทำการเยี่ยมบ้านนักเรียนด้วย เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดในการศึกษาเด็ก

ง. การตรวจสอบสภาพและระเบียบสุขภาพ จัดว่าเป็นวิธีและเครื่องมืออีกชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียน ทำให้สามารถวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาของนักเรียนได้ง่ายขึ้น เนื่องจากปัญหาต่างๆ ของนักเรียนนั้น บางครั้งอาจจะมีสาเหตุมาจากการมีสุขภาพไม่ดีก็ได้ ดังนั้นการตรวจสอบสภาพและระเบียบสุขภาพจึงเป็นกลวิธีและเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล

4.4.2 การคัดกรองนักเรียน

1) ความสำคัญ การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546: 2) คือ

(1) กลุ่มพิเศษ หมายถึง นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์

เมื่อเทียบกับผู้ที่มีอายุในระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความสำคัญส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถพิเศษนั้นอย่างเต็มศักยภาพ

(2) *กลุ่มปกติ* หมายถึง นักเรียนทั่วไป ไม่มีปัญหารุนแรงใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ แต่อาจมีความยุ่งยากเกิดขึ้นได้เมื่อต้องเผชิญปัญหาหรือภาวะวิกฤตในชีวิตประจำวัน

(3) *กลุ่มเสี่ยง* หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัวแสดงออกเกินขอบเขต ปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองดื่ม เสพ สูบ ผลการเรียนเปลี่ยนแปลงไปทางลบ

(4) *กลุ่มมีปัญหา* หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ผลการคัดกรองนักเรียน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ เพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อน ดังนั้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ และควรมีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือนักเรียน และต้องระมัดระวังการสื่อสารที่อาจทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่า บุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียด้านนักเรียนในภายหลัง แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนเป็นหลัก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการประชุมครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน และให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนเป็นแนวเดียวกันและเป็นที่ยอมรับของครูทุกคนในโรงเรียน

4.4.3 การส่งเสริมนักเรียน

1) *ความสำคัญ* การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา หรือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริม

นักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547: 45-48)

(1) *กิจกรรมโฮมรูม* หมายถึงห้องที่กำหนดให้ครูคนใดคนหนึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบต่อนักเรียนชั้นใดชั้นหนึ่ง โดยเฉพาะเพื่อลงเวลาเรียนของนักเรียนทั้งในเวลาเช้าและบ่าย และประกาศแจ้งข่าวสารต่างๆ ที่นักเรียนควรทราบ ทั้งอบรมตักเตือน สั่งสอน ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและเรื่องอื่นๆ ที่จำเป็น เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม อาจจัดในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน โดยใช้เวลาวนละประมาณ 15 – 20 นาที หรือสัปดาห์ละครั้ง ๆ ละประมาณ 40 – 50 นาที แล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน สถานที่ที่ใช้กิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นที่ห้องเรียน หรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน มีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่างๆ เช่นการรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัว และการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมด้วยกัน

(2) *การจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน* เป็นการพบปะกันระหว่างครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้านโรงเรียน และผู้ปกครองด้วยกัน จะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น และยังเป็นร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และระเบียบเหมาะสม มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

ก. *การเตรียมการ* ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

ข. *การสื่อสาร* ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ หรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียนแสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุง หรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

ค. *การจัดกิจกรรมในการประชุม* เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่างๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครอง

ด้วยกันก่อนจึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ง. การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุม ในการประชุมแต่ละครั้ง ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ ดังนี้

- (ก) หลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง
- (ข) ข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- (ค) ข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการ

ของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

4.4.4 การป้องกันและการแก้ไขปัญหา

1) ความสำคัญ ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรให้ความสนใจใฝ่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องดูแลให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการ ดังนี้

(1) การให้การปรึกษาเบื้องต้น เป็นการช่วยเหลือ ผ่อนคลายปัญหา นักเรียนให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึกและการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพ คือครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยรุ่น ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความพร้อมในการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ติด่อนนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษา โดยมีกระบวนการในการปรึกษา ที่จะต้องสร้างสัมพันธภาพ พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหา และยุติการปรึกษา การเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีคุณภาพนั้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรจะต้องปฏิบัติ ดังนี้

ก. รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหารือ วิธีการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้

ข. หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาตน อย่างสม่ำเสมอ

ค. ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ หรือความรู้ที่

เกี่ยวข้องกับการปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(2) การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน นอกจากจะทำให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนและผู้ปกครอง ซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสามารถพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้ 5 แนวทาง

ก. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนไม่ใช่ว่าในคาบเรียน อาจจัดทำเป็นชมรม เป็นโครงการหรือเป็นงานของโรงเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาร่วมกันพิจารณาเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนอย่างหลากหลาย ไม่มีการให้คะแนนใด ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็กเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา ซึ่งนักเรียนอาจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะสมาชิกหรือผู้ร่วมจัดกิจกรรมหรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรกว้างขวางขึ้นและหากมีเทคโนโลยีทันสมัย ก็จะจูงใจให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย

ข. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง เสริมการพัฒนาบุคลิกภาพและนิสัยให้มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคี มีระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือผู้อื่นและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ (กิตติมา ปรีดีถก 2532 : 189) เช่น กิจกรรมชุมนุม เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษ ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อบุคลิกภาพของนักเรียนให้มีวินัยและรู้จักควบคุมตัวเอง

ค. กิจกรรมในห้องเรียน เป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม มีบทบาทในกลุ่มและได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมร่วมกับเพื่อนมากกว่าเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child center) หรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory leaning) จึงเป็นส่วนสำคัญของการจัดกิจกรรมในห้องเรียน แต่ทั้งนี้การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนก็สามารถดำเนินการในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี โดยขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียน (กรมสุขภาพจิต 2544 :179)

ง. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาต้องพิจารณาจับคู่ให้นักเรียนให้เหมาะสมกันทั้งด้านความสามารถ บุคลิกภาพ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือกันได้จริง และไม่มีปัญหาในการจับคู่ หรือถูกข่มขู่ ถูกแกล้งจากเพื่อนที่ตนดูแล นักเรียนทั้งคู่ต้องสมัครใจที่จะจับคู่กัน และยินดีให้หรือรับการดูแลช่วยเหลือจากเพื่อนอีกคนหนึ่ง ครูที่ปรึกษาต้องสังเกต

พฤติกรรมของทั้งคู่อยู่เสมอว่าช่วยเหลือกันได้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร รวมทั้งควรมีการสอบถามหรือให้คำแนะนำในการจับคู่เพื่อการช่วยเหลือกันอย่างสม่ำเสมอ (กรมสุขภาพจิต 2544 :179-180) เช่น การให้นักเรียนเก่งจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อการติว หรือสอนเสริมให้แก่เพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า หรืออาจเป็นด้านเล่นกีฬา ร้องเพลง ศิลปะการพูด

จ. *กิจกรรมซ่อมเสริม* เป็นการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนซึ่งครูในระดับชั้นเดียวกันจำเป็นต้องร่วมมือ ร่วมใจกันวางแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อน หรือเรียนรู้ช้าไม่ทันเพื่อน ครูที่ปรึกษาควรมีการประสานงานขอความร่วมมือจากครูประจำวิชาก่อนส่งนักเรียนไปติดต่อเพื่อขอเรียนซ่อมเสริม (กรมสุขภาพจิต 2544 :180)

ข. *กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง* เป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยร่วมมือจากผู้ปกครอง ซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรมีทักษะการสื่อสารและควรบอกถึงความรู้สึกห่วงใยของครูที่มีต่อนักเรียน จากพฤติกรรมที่สังเกตเห็นแทนการแจ้งว่า นักเรียนมีปัญหาในเรื่องใด เพื่อมิให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกต่อต้าน ไม่พอใจทั้งกับครูที่ปรึกษา หรือแม้แต่นักเรียนเอง ครูที่ปรึกษาสื่อสารกับผู้ปกครองด้วยวิธีการแจ้งข้อมูลทางไปรษณีย์ การโทรศัพท์ติดต่อ และการเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียนเป็นการส่วนตัว (กรมสุขภาพจิต 2544:180)

ข้อควรตระหนักในการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน

1. การรักษาความลับ ข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไขไม่ควรนำไปเปิดเผย หลักฐานหรือบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่เหมาะสม และสะดวกในการเรียกใช้ และการรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ไขปัญหานี้ ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้น การช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษา จึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการ หรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

4.4.5 การส่งต่อนักเรียน

1) *ความสำคัญ* การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หาก

ปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลาม กลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข การส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

(1) การส่งต่อภายใน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ส่งต่อนักเรียนที่มี ปัญหาไปยังครูที่สามารถให้การแก้ไขช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาวุฒิกรรมที่ซับซ้อนรุนแรง ซึ่งการรับต่อต้องมีการแก้ไขช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ที่ให้การช่วยเหลือก็ต้องมีความ เชี่ยวชาญเฉพาะทางตามสมควร เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูอนามัย ครูประจำวิชาหรือฝ่าย ปกครอง เป็นต้น แต่หากยังมีความยากในการแก้ไขก็ต้องส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกต่อไป

(2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ ส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก สถาบันบำบัด นักจิตวิทยา หรือจิตแพทย์ เป็นต้น

2) แนวทางการส่งต่อนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา การส่งต่อนักเรียนเพื่อ ให้ การช่วยเหลือต่อนักเรียน มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ได้ดังนี้ หาก นักเรียนมีความประพฤติกดเค็มหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วย วิธีการใด ๆ นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ หากเป็นปัญหาเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อน ของสภาพจิตที่จำเป็นให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

(กรมสุขภาพจิต 2544: 38-39)

3) แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรประสานงานกับครูที่ ช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เพื่อให้ครูเหล่านั้นได้ทราบล่วงหน้าก่อน ควรสรุปข้อมูลส่วนตัวของ นักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือที่ผ่านมาให้ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือรับทราบ โดยมีแบบบันทึก การส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความช่วยเหลือที่ชัดเจน ครูที่ปรึกษาควรอธิบายให้นักเรียนและ ผู้ปกครองเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดี ต่อการส่งต่อ และยินดีไปพบกับครูที่ช่วยเหลือตามที่ครูที่ปรึกษาพิจารณา และครูที่ปรึกษาควรนัด วันเวลา สถานที่ที่เหมาะสมและติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

5. การประกันคุณภาพตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.1 ความสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 46) กล่าวว่า การประกันคุณภาพตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

1. มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน
2. มีโครงสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน
3. ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
5. นักเรียนอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ได้รับการปกป้องและคุ้มครองสิทธิ

ประสบความสำเร็จตามศักยภาพ

5.2 มาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำเอกสารดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม เพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการระบบการดูแลนักเรียน และได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพ เพื่อเป็นการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใช้เป็นเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้สถานศึกษามีความมุ่งพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการและด้านปัจจัย รวม 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านผลผลิต

- มาตรฐานที่ 1.1 มีสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม
- มาตรฐานที่ 1.2 สามารถเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการทำงาน
- มาตรฐานที่ 1.3 มีความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับตนเอง
- มาตรฐานที่ 1.4 สามารถเรียนรู้และดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและมีจิตสำนึกในการดูแลผู้อื่น

ด้านที่ 2 กระบวนการ

มาตรฐานที่ 2.1 มีการบริหารและการจัดการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 2.2 มีการพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจมีเจตคติที่ดีและมีทักษะในการเป็นครูที่ปรึกษาเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 2.3 ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง มีการประสานสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 2.4 มีกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านที่ 3 ด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 3.1 มีความสามารถในการบริหารและการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มาตรฐานที่ 3.2 ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจมีทัศนคติที่ดีในบทบาทหน้าที่การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มาตรฐานที่ 3.3 ครูที่ปรึกษามีคุณธรรม จริยธรรมและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 3.4 ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการเอาใจใส่ดูแลนักเรียนโดยรอบ

มาตรฐานที่ 3.5 มีสถานที่ สภาพแวดล้อม อุปกรณ์เสริมการเรียน การจัดการกิจกรรมทางการเรียน การจัดการกิจกรรมทางการศึกษาที่มีคุณภาพและพอเพียง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียน รวมทั้งมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ

5.3 เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพรวม 27 มาตรฐาน มีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546: 117-124)

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชน สังคมและปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย

- มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนรู้จักตนเอง ฟังตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี
- มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนรู้จักตนเอง ฟังตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี
- มาตรฐานที่ 11 ผู้เรียนปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษและสิ่งมอมเมา
- มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา
- มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา
- มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา
- มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- มาตรฐานที่ 21 ครูมีวิद्याณเป็นครู มีคุณธรรม และจริยธรรม
- มาตรฐานที่ 23 ครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน
- มาตรฐานที่ 27 ชุมชนและผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดและร่วมพัฒนาการศึกษา

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องควบคุมดูแลบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานทุกมาตรฐานให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการและปัจจัย

6. การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.1 ความหมายของการส่งเสริม

ราชบัณฑิตยสถาน (2542: 1112) กล่าวว่า การส่งเสริม หมายถึง การเกื้อหนุนช่วยเหลือสนับสนุนให้ดีขึ้น เช่น ส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมการศึกษา

การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติหรือการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

6.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 29-31) ได้เสนอบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

6.2.1. บทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ

- 1) กำหนดนโยบาย และผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียนตระหนักเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) เป็นผู้นำในการพัฒนาระบบงาน ใช้กระบวนการทางจิตวิทยาและการแนะแนวในการบริหารจัดการ
- 4) ให้คำปรึกษากับคณะกรรมการ ฝ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายนั้น ๆ
- 5) สนับสนุนงบประมาณ ในการจัดหาสื่อ เครื่องมือ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 6) สนับสนุนและให้คำปรึกษา ในการพัฒนาบุคลากรและการดำเนินงาน
- 7) กำหนดให้มีแผนงาน โครงการปฏิทินปฏิบัติงาน และสรุปผลงาน
- 8) กระตุ้น เร่งรัด ให้ผู้รับผิดชอบแผนงาน งานโครงการดำเนินงานตามนโยบาย
- 9) ประสานงานกับบุคคลภายนอก และองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมให้การสนับสนุนในการดำเนินงาน

6.2.2 บทบาทในการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การแสดงความสนใจ การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้วุฒิบัตรหรือโล่ การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษด้วยความยุติธรรม การส่งเสริมยกย่องให้เป็นวิทยากร การสนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมการศึกษาดูงาน อบรมสัมมนา ตลอดจนให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอย่างแพร่หลาย เพื่อนำมาซึ่งความชื่นชมด้วยกัน

6.2.3 บทบาทในการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่าย

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องมีการประสานสัมพันธ์ และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายร่วมพัฒนางาน โดยประสานและส่งเสริมความเข้าใจอันดี และ

การมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ภายในองค์กรและภายนอกองค์กร

6.2.4 บทบาทในการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล มีดังนี้

- 1) สร้างความตระหนัก ในความสำคัญของการกำกับ ติดตามและประเมินผล
- 2) ให้มีการประชุมปรึกษาหารือ คณะกรรมการต่าง ๆ โดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน
- 3) กำหนดวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผล
- 4) กำกับ ติดตามการดำเนินงาน ของครูที่ปรึกษาและผู้รับผิดชอบในทุกภาระงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- 5) กำหนดให้มีการสรุปผล การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตั้งแต่ระดับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ระดับชั้น ระดับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ
- 6) จัดให้มีการประเมินผล การดำเนินงานและนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่พบงานวิจัยใดที่เกี่ยวข้องโดยตรง งานวิจัยที่น่าเสนอต่อไปนี้เป็นงานวิจัยที่อยู่ในขอบข่ายของการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและที่เกี่ยวข้องกับครูที่ปรึกษาประจำชั้นในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าบางส่วนน่าจะนำมาเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ดังนี้

7.1 งานวิจัยภายในประเทศ

วิชิต รุ่งศรีทอง (2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ประชากรที่ศึกษาคือผู้บริหารงานและผู้ปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารงาน 117 คน และผู้ปฏิบัติงาน 237 คน รวม 354 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารงานและผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อสภาพและปัญหาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานจำแนกตามสถานภาพของบุคลากรและขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นันทพงศ์ พฤษชาศิริรัตน์ (2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ศึกษา คือ ครูที่ปรึกษาและนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปรึกษา 370 คน นักเรียน 384 คน รวม 754 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ นักเรียนให้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง มีความผิดพลาดในการคัดกรองนักเรียน นักเรียนมีปัญหาแล้วไม่มาปรึกษาครูและพฤติกรรมไม่เปลี่ยนแปลง

3. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ สอบถามนักเรียน เพื่อนและผู้ปกครอง นักเรียนเพิ่มเติม ตรวจสอบข้อมูลนักเรียนให้ละเอียดถี่ถ้วน จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน สร้างความเชื่อมั่นให้นักเรียนว่าครูสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ และมีการติดตามประเมินผลการช่วยเหลือนักเรียนเป็นระยะ อย่างสม่ำเสมอ

พรทิพย์ จุลวงศ์ (2546: 96-98) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ ประชากรที่ศึกษา คือ คณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกระบี่ มีการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกโรงเรียน ทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการดำเนินงานมากในเรื่องการบันทึกหลักฐานในรายการอาชีพและรายได้ของบิดามารดา ผู้ปกครอง และพบปัญหาด้านข้อมูล

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน มีการดำเนินงานมากในเรื่องการบันทึกหลักฐานด้านความสามารถในการเรียนและพบปัญหาด้านข้อมูล

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีการดำเนินงานมากในเรื่องการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และพบปัญหาในการดำเนินงาน

4. ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา มีการดำเนินงานมากในเรื่องการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการฝึกทักษะการแก้ปัญหาให้นักเรียนด้านการเรียน และพบปัญหาด้านบุคลากรภายในโรงเรียน

5. ด้านการส่งต่อ มีการดำเนินงานมากในเรื่องการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจการดำเนินงานส่งต่อภายใน และพบปัญหาด้านการดำเนินงาน

โซวันันต์ มารุตวงศ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี ประชากรที่ศึกษาคือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายปกครอง หัวหน้าระดับชั้น ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาาระดับชั้น ม.1 – ม.6 กลุ่มตัวอย่าง 330 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในขั้นเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และรายการที่มีอันดับสูงสุดคือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ชั้นปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และรายการที่มีอันดับสูงสุดคือมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างสม่ำเสมอ

3. ชั้นกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และรายการที่มีอันดับสูงสุดคือ มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ

4. ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือขั้นเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และรายการที่มีปัญหาอันดับสูงสุดคือ การวิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน

5. การดำเนินงานชั้นปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และรายงานมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและรายการที่มีปัญหาอันดับสูงสุดคือการนิเทศและติดตามผล

เรืองยศ อุดรศาสตร์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ศึกษาคือครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 343 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ 1) ด้านการ

ส่งเสริมนักเรียน 2) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) ด้านการคัดกรองนักเรียน 4) ด้านการส่งต่อ 5) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ 1) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 2) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการส่งต่อ 5) ด้านการคัดกรองนักเรียน

3. ความต้องการในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 3) ด้านการคัดกรองนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ

อำนวยการผล สาระพหุ (2546: 115-128) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนนำร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ศึกษาคือครูที่ปรึกษาในโรงเรียนนำร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 248 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษามีการจัดกิจกรรมทั้งห้องเรียน อบรมให้ข้อคิดการดำเนินชีวิต เชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน ศึกษาข้อมูลนักเรียนจากระเบียนสะสม มีการประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง มีการสัมภาษณ์นักเรียน สรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะด้าน โรงเรียนกำหนดเกณฑ์เพื่อการคัดกรองนักเรียนมีการประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนส่งต่อให้ทราบล่วงหน้า

2. ปัญหาการปฏิบัติงานที่พบคือ ครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียนเป็นจำนวนมาก ไม่มีเวลาในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ศึกษาข้อมูลนักเรียน บันทึกผลการคัดกรองนักเรียน จัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา และติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียน ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในการให้ข้อมูลและการจัดกิจกรรมโฮมรูม ครูที่ปรึกษาขาดความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อส่งต่อ

รังสิต วิเชียรวัฒนา (2547 : 77-81) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 ประชากรที่ศึกษา คือ คณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 270 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการส่งเสริมนักเรียนมีการดำเนินงานอยู่

ในระดับมาก ส่วนด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกด้านและทุกรายการ การดำเนินงานมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ทะเล เจริญผล (2547: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการและปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดนนทบุรี ประชากรที่ศึกษา คือ ครูที่ปรึกษาในโรงเรียนของรัฐ กลุ่มตัวอย่าง 320 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน จัดทำระเบียบแบบแผน ใช้เกณฑ์ของกรมสามัญศึกษาเพื่อคัดกรองนักเรียน จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และมีการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ

2. ปัญหาการปฏิบัติงานที่พบ คือ ครูที่ปรึกษาไม่สะดวกในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ครูที่ปรึกษาดูแลรับผิดชอบนักเรียนมากเกินไป ผู้ปกครองและนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการส่งต่อและขาดความต่อเนื่องในการติดตามผล

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ไอเรซ (Ayres, 1993) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตและความเป็นอิสระของทีมงานและความมีประสิทธิภาพของกระบวนการทำงานเป็นทีม ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรเกี่ยวกับกระบวนการของการสร้างทีมงานและประสิทธิภาพของกระบวนการมีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับการประเมินคุณค่า คือ ด้านการแก้ปัญหาของทีมงาน ความสามารถที่จะใช้และรับรู้ข้อมูลป้อนกลับและความสามารถของทีมงานในการทำงานเป็นทีมในปัจจุบัน

โรบินสัน (Robinson, 1994) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้บริหารในทีมงานซึ่งศึกษาโดยการประเมินการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมงาน โดยการนำเอาวิธีการทางมนุษยวิทยาและบทบาทหน้าที่ที่ไม่ดีของระบบราชการมาวิเคราะห์ด้วย ผลการศึกษาพบว่า

1. เงื่อนไขดี ๆ ต่อการมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นเมื่อระบบการทำงานอยู่ในแนวเส้นตรงเดียวกับโครงสร้างขององค์กร

2. สมาชิกผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนที่แสดงออกถึงการทำงานกลุ่มที่ดี มีทักษะและสามารถให้คำปรึกษา เป็นผู้ที่ทำตัวเป็นแกนกลางของการพัฒนาทีมงานได้ดีเยี่ยม

3. วัฒนธรรมของชาติเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อส่วนรวมและไม่เป็นสิ่งผิดในการให้ความร่วมมือ

4. การเข้าร่วมของสมาชิกผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนมีความหมายถึง ความคิดของคำว่า “ทีม”

ฮอลล์ (Hall, 1999) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้เวลาในการวางแผนร่วมกันเป็นทีมใน โรงเรียนติลาแวร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนปฏิรูปขนาดกลาง โดยจัดทีมงานครูที่มีระเบียบวินัยต่างกัน ให้มา ศึกษางานกับกลุ่มนักเรียนกลุ่มเดียวกัน พื้นที่เดียวกันและตารางเวลาเดียวกัน จุดประสงค์ของการ จัดสร้างทีมงานก็คือ การสร้างกลุ่มสังคมเล็ก ๆ ซึ่งครูจะได้พบกับความต้องการทางด้านการศึกษา และความต้องการทางด้านพัฒนาของนักเรียน ซึ่งอาจรวมถึงการสร้างความพึงพอใจร่วมกัน การศึกษาครั้งนี้ต้องการทราบว่าใช้เวลาในการวางแผนงานให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง หัวหน้า ทีมมีอิทธิพลเหนือกระบวนการวางแผนหรือไม่ การวางแผนกระทบกระเทือนต่อทีมงานและ นโยบายของโรงเรียนอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า สรุปได้ 4 ประเด็น สองประเด็นแรกคือ โรงเรียน ต้องประชุมหารืออย่างต่อเนื่อง ในเรื่องการกำหนดมาตรฐานของโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียน ต้องวางแผนร่วมกันอย่างต่อเนื่องเป็นเรื่องปัจจุบันและเป็นความต้องการให้ดำเนินต่อไปเรื่อย ๆ อีก สองประเด็นหลังเป็นสิ่งใหม่ ๆ สำหรับโรงเรียนคือครูใหญ่ต้องเสนอการพัฒนาอย่างมืออาชีพ โดย ผ่านการทำงานเป็นทีมและในการประชุมคณะครูต้องใช้กิจกรรมแบบทีมงานเพื่อเพิ่มจิตสำนึกใน การทำหน้าที่ของครู

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินตามระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาที่ผ่านมา จะเห็นว่า สภาพการ ดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การบริหารจัดการระบบยังต้องมีการปรับปรุงและ พัฒนารูปแบบการดำเนินงาน การปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผลการศึกษา ของนนทพงษ์ พฤษชาดิรัตน์ (2546) สอดคล้องกับอำนาจผล สระพรหม (2546) พบว่า นักเรียนให้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง มีความผิดพลาดในการคัดกรองนักเรียน นักเรียน มีปัญหาแล้วไม่มาปรึกษาครู และพฤติกรรมนักเรียนไม่เปลี่ยนแปลง พร้อมกันนี้ยังพบว่า ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาขาดความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล และบุคลากรไม่ให้ความร่วมมือในการ ดำเนินงานเท่าที่ควร และผลการวิจัยของวิจิต รุ่งศรีทอง (2546) พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของบุคลากรที่มีต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามสถานภาพของบุคลากรและ ขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากข้อ ค้นพบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการในสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ยังมีปัญหาเกี่ยวข้องกับบุคคล 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรกคือผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มบุคลากรที่มีหน้าที่ ดำเนินงานตามระบบ ได้แก่ คณะกรรมการคณะต่างๆ และครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาซึ่งเป็น บุคลากรหลักในการดำเนินงาน และกลุ่มที่ 3 คือ นักเรียนในฐานะผู้รับบริการ ดังนั้น ผู้บริหาร

สถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร เป็นผู้มีบทบาทความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลักดันและส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเต็มความสามารถให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพนักเรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Reseach) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีดำเนินงานวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละสถานศึกษาให้มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 คณะ คือ 1) คณะกรรมการอำนวยการ 2) คณะกรรมการประสานงาน และ 3) คณะกรรมการดำเนินงาน จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา จำนวน 108 โรงเรียน ปีการศึกษา 2549 โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวแทนของคณะกรรมการแต่ละคณะ ดังนี้ คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายปกครอง 108 คน หัวหน้างานแผนงาน 108 คน รวม 216 คน คณะกรรมการประสานงาน ประกอบด้วย หัวหน้างานแนะแนว 108 คน หัวหน้างานอนามัย 108 คน รวม 216 คน และ คณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 553 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 389 คน รวม 942 คน (ดังรายละเอียดแสดงในภาคผนวก)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายปกครอง หัวหน้างานแผนงาน คณะกรรมการประสานงาน ประกอบด้วย หัวหน้างานแนะแนว

หัวหน้างานอนามัย และคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางเคริจซี่และมอร์แกน (นรา สมประสงค์ 2544: 12 Krejcie and Morgan, 1970; 607- 610) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 554 คน ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 คณะกรรมการอำนวยการ ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายปกครอง 70 คน และหัวหน้างานแผนงาน 70 คน รวม 140 คน

1.2.2 คณะกรรมการประสานงาน ได้แก่ หัวหน้างานแนะแนว 70 คน และหัวหน้างานอนามัย 70 คน รวม 140 คน

1.2.3 สุ่มเลือกโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียน ได้โรงเรียน 70 โรงเรียน แบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาด คือ ใหญ่พิเศษ ใหญ่ กลางและเล็ก แบ่งจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนแต่ละขนาด ได้โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 7 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 9 โรงเรียน ขนาดกลาง 29 โรงเรียน และขนาดเล็ก 25 โรงเรียน และสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

1.2.4 กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ของคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการประสานงาน ทั้ง 70 โรงเรียน โดยแต่ละโรงเรียนประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายปกครอง 1 คน หัวหน้างานแผนงาน 1 คน หัวหน้างานแนะแนว 1 คน และหัวหน้างานอนามัย 1 คน รวม 280 คน

1.2.5 คณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่ ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 161 คน และครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 113 คน รวม 274 คน สุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ตามสัดส่วนของจำนวนครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ของแต่ละโรงเรียนทั้ง 70 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 58 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 15 ข้อ

ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน จำนวน 9 ข้อ

ด้านที่ 3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน จำนวน 11 ข้อ

ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา จำนวน 12 ข้อ

ด้านที่ 5 การส่งต่อ จำนวน 11 ข้อ

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

2.2.4 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ(ดังรายชื่อในภาคผนวก) จำนวน 5 ท่าน ตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมินค่าความสอดคล้อง IOC (Index of Congruency) ดังแสดงในภาคผนวก

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 โรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดละ 1 โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของแต่ละโรงเรียนทั้ง 3 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายปกครอง 1 คน หัวหน้างานแผนงาน 1 คน คณะกรรมการประสานงาน ประกอบด้วย หัวหน้างานอนามัย 1 คน หัวหน้างานแนะแนว 1 คน และคณะกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วยครูประจำชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และครูประจำชั้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สัดส่วนตามจำนวนครูประจำชั้นของแต่ละโรงเรียน คณะกรรมการทั้ง 3 คณะ รวมทั้งสิ้นจำนวน 36 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ เท่ากับ .97 ซึ่งจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้ (ดังแสดงในภาคผนวก)

- 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ค่าความเที่ยงเท่ากับ .91
- 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ค่าความเที่ยงเท่ากับ .93
- 3) ด้านการรู้การส่งเสริมนักเรียน ค่าความเที่ยงเท่ากับ .87

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ค่าความเที่ยงเท่ากับ .92

5) ด้านการส่งต่อ ค่าความเที่ยงเท่ากับ .96

2.2.6 เสนอผลการทดลองเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ที่สุด ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2.7 นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ขอนหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1- 7 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 ไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ พร้อมมอบซองติดแสตมป์ เพื่อส่งแบบสอบถามกลับคืนให้กับผู้วิจัย

3.3 แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 554 ฉบับ ได้รับคืนเป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 541 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.65

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับ คัดเฉพาะฉบับที่มีความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4.2. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

4.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ

คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินการ ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2.3 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินการ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

4.2.4 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ตามวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

4.3 เกณฑ์การประเมินและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 เกณฑ์การประเมินบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

ค่าคะแนน 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนน 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

ค่าคะแนน 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าคะแนน 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าคะแนน 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

4.3.2 เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นการแปลผลตามระดับการปฏิบัติ กำหนดไว้ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด 2545: 103) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ไม่มีบทบาทในการส่งเสริม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมาย ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติ F
df	แทน	Degree of Freedom
SS	แทน	Sum of Squares
Ms	แทน	Mean Squares
p	แทน	probabilty

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะใช้การวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตำแหน่ง/หน้าที่ และ ขนาดสถานศึกษา

สถานภาพ ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน n = 541	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง/ หน้าที่		
หัวหน้าฝ่ายปกครอง	68	12.57
หัวหน้างานแผนงาน	68	12.57
หัวหน้างานแนะแนว	68	12.57
หัวหน้างานอนามัย	68	12.57
ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	158	29.21
ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	111	20.51
รวม	541	100.00
2. ขนาดสถานศึกษา		
ใหญ่พิเศษ	106	19.59
ใหญ่	103	19.04
กลาง	195	36.05
เล็ก	137	25.32
รวม	541	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ร้อยละ 29.21) รองลงมาเป็นครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 20.51) เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางมากที่สุด (ร้อยละ 36.05) รองลงมาเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก (ร้อยละ 25.32) และน้อยที่สุดคือสถานศึกษาขนาดใหญ่ (ร้อยละ 19.04)

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2-4.7

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X} n=541	S.D.	ระดับ บทบาท
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.93	0.55	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.70	0.72	มาก
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	3.92	0.60	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.88	0.59	มาก
5. ด้านการส่งต่อ	3.75	0.65	มาก
รวม	3.84	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=3.93$) รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{X}=3.92$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X}=3.70$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับบทบาท
1. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.13	0.73	มาก
2. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.87	0.82	มาก
3. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้เข้าใจการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.92	0.84	มาก
4. จัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา	3.83	0.94	มาก
5. จัดให้มีการจัดหาสื่อและเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลนักเรียน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ระเบียบสะสม แบบบันทึกการสังเกต เป็นต้น	3.96	0.87	มาก
6. จัดให้มีการตรวจสอบสภาพของนักเรียนประจำปี โดยเจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยหรือโรงพยาบาล ภายในภาคเรียนที่ 1	3.83	1.07	มาก
7. กำหนดให้มีการชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงของนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.33	0.83	มาก
8. จัดให้มีการตรวจปีสภาวะนักเรียนเพื่อหาสารเสพติดเป็นระยะ ๆ	3.35	1.08	ปานกลาง
9. กำหนดให้จัดทำข้อมูลด้านการเรียนของนักเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละรายวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน เป็นต้น	4.36	0.76	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
10. กำหนดให้จัดทำข้อมูลด้านความปลอดภัยของ นักเรียน เช่น การเดินทาง การใช้ยานพาหนะ สภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	3.81	0.87	มาก
11. กำหนดให้จัดทำข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียน เช่น พฤติกรรมด้านชู้สาว การเบี่ยงเบนทางเพศ เป็นต้น	3.78	0.89	มาก
12. กำหนดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างน้อยภาค เรียนละ 1 ครั้ง	4.38	0.77	มาก
13. จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการออกเยี่ยมบ้าน นักเรียนให้กับครูประจำชั้น	3.45	1.27	ปานกลาง
14. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลการจัดทำข้อมูล นักเรียนเป็นรายบุคคลตามปฏิทินปฏิบัติงาน	3.94	0.89	มาก
15. มีการกำกับ ติดตาม ดูแลการจัดทำข้อมูลนักเรียน ของครูประจำชั้นให้เป็นไปตามเป้าหมายของ แผนการดำเนินงาน	3.93	0.81	มาก
รวม	3.93	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีบทบาทระดับปานกลาง ได้แก่ จัดให้มีการตรวจปัสสาวะนักเรียนเพื่อหาสารเสพติดเป็นระยะ ๆ ($\bar{X}=3.35$) และ จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้กับครูประจำชั้น ($\bar{X}=3.45$) นอกจากนี้มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับบทบาท
1. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) เพื่อกำหนดเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจำแนกกลุ่มนักเรียน	3.74	0.86	มาก
2. จัดให้มีการประชุมครูประจำชั้นเพื่อชี้แจงเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจำแนกกลุ่มนักเรียน	3.69	0.85	มาก
3. จัดให้มีการประชุมครูประจำชั้นเพื่อชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน	3.64	0.90	มาก
4. แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อร่วมกับครูประจำชั้นในการจัดกลุ่มนักเรียน	3.40	0.97	ปานกลาง
5. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูประจำชั้นให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการจัดกลุ่มนักเรียน	3.64	0.89	มาก
6. กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดเก็บข้อมูลการจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเป็นระบบและรักษาเป็นความลับ	3.79	0.88	มาก
7. จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจำแนกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา	3.93	0.85	มาก
8. ติดตามให้ครูประจำชั้นรายงานผลการจัดกลุ่มนักเรียนให้เป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน	3.74	0.84	มาก
9. มีการกำกับ ติดตาม การจัดกลุ่มนักเรียนของครูประจำชั้นให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน	3.70	0.88	มาก
รวม	3.70	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางมีเพียงข้อเดียว คือ แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อร่วมกับครูประจำชั้นในการจัดกลุ่มนักเรียน($\bar{X}=3.40$) นอกนั้น มีบทบาทในระดับมาก

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
1. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมโฮมรูม	3.97	0.91	มาก
2. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้เข้าใจแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมโฮมรูม	3.97	0.85	มาก
3. จัดให้มีการประชุมชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของกิจกรรมโฮมรูม	3.89	0.89	มาก
4. กำหนดให้มีปฏิทินการอบรมนักเรียนรายสัปดาห์ ทุกสัปดาห์	3.93	0.85	มาก
5. กำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่พัฒนาทั้งด้านวิชาการ ด้านร่างกาย และจิตใจ	3.74	0.84	มาก
6. กำหนดให้ครูประจำชั้นประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมตามปฏิทินปฏิบัติงาน	3.83	0.94	มาก
7. กำหนดให้มีแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนของครูประจำชั้น	3.96	0.87	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับบทบาท
8. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียน	3.83	1.07	มาก
9. กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.33	0.82	มาก
10. กำหนดให้ครูประจำชั้นประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนทุกภาคเรียน	3.35	1.08	ปานกลาง
11. จัดให้มีการประชุมใหญ่ผู้ปกครองนักเรียนทุกคนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.38	0.76	มาก
รวม	3.92	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางมีเพียงข้อเดียว คือ กำหนดให้ครูประจำชั้นประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนทุกภาคเรียน ($\bar{X}=3.35$) นอกนั้นไม่มีบทบาทอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
1. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	3.92	0.82	มาก
2. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้เข้าใจแนวปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	3.83	0.81	มาก
3. เชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ตรงมาให้ความรู้แก่ครูประจำชั้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน	3.11	1.04	ปานกลาง
4. จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เช่น การแข่งขันกีฬา ทัศนศึกษา หรือการทดสอบความรู้ เป็นต้น	4.10	0.83	มาก
5. กำหนดให้มีกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน เช่น ชมรมร้องเพลง ศิลปะ ดนตรี พื้นเมือง/สากล นาฏศิลป์ เป็นต้น	4.17	0.80	มาก
6. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำในแต่ละรายวิชาเพื่อเป็นข้อมูลการจัดสอนซ่อมเสริม	3.79	0.91	มาก
7. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบทุกภาคเรียน	4.28	0.77	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับบทบาท
8. จัดให้มีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองนักเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกับครูประจำชั้น	4.01	0.81	มาก
9. จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนเพื่อร่วมเป็นกรรมการในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียน	3.97	0.89	มาก
10. กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดเก็บข้อมูลการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาไว้อย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกในการเรียกใช้	3.91	0.79	มาก
11. มีการกำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนของครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้อง	3.83	0.80	มาก
12. มีการวิเคราะห์ปัญหาและผลการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนางาน	3.66	0.8	มาก
รวม	3.88	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงข้อเดียว คือ เชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ตรงมาให้ความรู้แก่ครูประจำชั้น เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน ($\bar{X}=3.11$) นอกนั้นมียบทบาทอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
ในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา
ด้านการส่งต่อ จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับบทบาท
1. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งนักเรียนไปขอรับความช่วยเหลือทั้งภายในและนอกสถานศึกษา	3.58	0.95	มาก
2. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจแนวปฏิบัติการส่งต่อนักเรียน	3.57	0.93	มาก
3. กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดทำรายละเอียดที่ได้ให้การช่วยเหลือนักเรียนก่อนที่จะส่งต่อให้ครูที่เกี่ยวข้องหรือส่งต่อภายนอก	3.54	0.92	มาก
4. กำหนดให้ครูประจำชั้นชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก	3.48	0.95	ปานกลาง
5. กำหนดให้ครูประจำชั้นชี้แจงผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาให้เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก	3.87	0.82	มาก
6. จัดให้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน เช่น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น	3.92	0.84	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับบทบาท
7. จัดให้มีการจัดหาสื่อและเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งต่อนักเรียนไปขอรับความช่วยเหลือ เช่น แบบบันทึกการส่งต่อภายในและภายนอก แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น	3.83	0.93	มาก
8. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการส่งต่อนักเรียน	3.96	0.87	มาก
9. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลการส่งนักเรียนที่ไปขอรับความช่วยเหลือทั้งภายในและนอก	3.83	1.07	มาก
10. มีการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องในการส่งนักเรียนที่ไปขอรับความช่วยเหลือ	4.33	0.83	มาก
11. มีการวิเคราะห์ปัญหาและผลการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนางานการส่งต่อนักเรียน	3.36	0.93	ปานกลาง
รวม	3.75	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ กำหนดให้ครูประจำชั้นชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 3.48$) และการวิเคราะห์ปัญหาและผลการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนางานการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 3.36$) นอกนั้น มีบทบาทอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงาน
ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

3.1 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงาน
ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา จำแนกตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ
คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน รวมทุกกลุ่มและรายคู่ ดังนี้

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ
ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของ
คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน
จำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการ ดำเนินงาน	คณะกรรมการ อำนวยการ n = 136		คณะกรรมการ ประสานงาน n = 136		คณะกรรมการ ดำเนินงาน n = 269		รวม n = 541	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
	1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.92	0.54	3.90	0.55	3.94	0.56	3.93
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.72	0.67	3.65	0.75	3.70	0.72	3.70	0.72
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนา นักเรียน	3.91	0.56	3.90	0.61	3.95	0.61	3.92	0.60
4. ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา	3.86	0.60	3.93	0.56	3.87	0.59	3.88	0.59
5. ด้านการส่งต่อ	3.75	0.61	3.77	0.64	3.75	0.67	3.75	0.65
เฉลี่ยรวม	3.84	0.55	3.84	0.56	3.85	0.57	3.84	0.56

จากตารางที่ 4.8 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน มีดังนี้

ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ โดยภาพรวมเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประสานงาน โดยภาพรวมเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา รองลงมาคือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เท่ากับ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงาน โดยภาพรวมเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน รองลงมาคือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อในแต่ละรายด้านปรากฏรายละเอียดในภาคผนวก ฉ หน้า 112 - 140

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา จำนวน 6 ตามประเภทคณะกรรมการและแยกรายด้าน

บทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงาน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	Ms	F	p
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	0.13	2	0.06	0.209	0.811
	ภายในกลุ่ม	162.67	538	0.30		
	รวม	162.80	540			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.41	2	0.21	0.402	0.669
	ภายในกลุ่ม	276.73	538	0.51		
	รวม	277.14	540			
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.30	2	0.15	0.42	0.660
	ภายในกลุ่ม	191.63	538	0.36		
	รวม	191.93	540			
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	0.33	2	0.17	0.479	0.619
	ภายในกลุ่ม	185.65	538	0.35		
	รวม	185.98	540			
5. ด้านการส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม	0.031	2	0.02	0.036	0.964
	ภายในกลุ่ม	225.46	538	0.42		
	รวม	225.49	540			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.02	2	0.01	0.029	0.972
	ภายในกลุ่ม	170.86	538	0.32		
	รวม	170.88	540			

จากตารางที่ 4.9 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา รวมทุกกลุ่มและรายคู่ ดังนี้

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงาน	ขนาดใหญ่พิเศษ		ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	n = 106		n = 103		n = 195		n = 137		n = 541	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.01	0.51	3.99	0.48	3.97	0.55	3.74	0.58	3.92	0.55
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.89	0.64	3.71	0.68	3.72	0.74	3.49	0.72	3.70	0.72
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.07	0.54	3.99	0.55	3.95	0.60	3.72	0.61	3.92	0.60
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.98	0.55	3.86	0.56	3.94	0.59	3.75	0.60	3.88	0.59
5. ด้านการส่งต่อ	3.93	0.59	3.75	0.57	3.77	0.69	3.58	0.64	3.75	0.65
เฉลี่ยรวม	3.98	0.51	3.88	0.50	3.89	0.58	3.67	0.58	3.85	0.56

จากตารางที่ 4.10 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงาน มีดังนี้

ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ โดยภาพรวมเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดใหญ่ โดยภาพรวมเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีเท่ากัน 2 ด้านคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดกลาง โดยภาพรวมเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหารองลงมาคือด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

โดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทุกขนาดมีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมีเท่ากัน 2 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียนและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อในแต่ละรายด้านปรากฏรายละเอียดในภาคผนวก ค หน้า 112 - 140

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและแยกรายด้าน

บทบาทในการส่งเสริม การดำเนินงาน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	Ms	F	p
1. ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	6.32	3	2.11	7.235*	0.000
	ภายในกลุ่ม	156.47	537	0.29		
	รวม	162.79	540			
2. ด้านการคัดกรอง นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	9.91	3	3.30	6.635*	0.000
	ภายในกลุ่ม	267.24	537	0.50		
	รวม	277.15	540			
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนา นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	8.71	3	2.90	8.512*	0.000
	ภายในกลุ่ม	183.21	537	0.34		
	รวม	191.93	540			
4. ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	4.23	3	1.41	4.168*	0.006
	ภายในกลุ่ม	181.74	537	0.34		
	รวม	185.97	540			
5. ด้านการส่งต่อ	ระหว่างกลุ่ม	7.57	3	2.52	6.213*	0.000
	ภายในกลุ่ม	217.93	537	0.41		
	รวม	225.50	540			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	6.68	3	2.22	7.271*	0.000
	ภายในกลุ่ม	164.21	537	0.31		
	รวม	170.88	540			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 5 ด้าน จึงต้องทดสอบความแตกต่างโดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') ปรากฏผลดังตารางที่ 4.12 - 4.17

ตารางที่ 4.12 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน

บทบาทในการส่งเสริม	ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง	เล็ก
			4.01	3.99	3.97	3.97
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ใหญ่พิเศษ	4.01	-	0.02	0.04	0.27*
	ใหญ่	3.99		-	0.02	0.25*
	กลาง	3.97			-	0.23*
	เล็ก	3.74				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคิดเห็นแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ส่วนขนาดอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน

บทบาทในการส่งเสริม	ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ใหญ่พิเศษ	กลาง	ใหญ่	เล็ก
			3.89	3.72	3.71	3.49
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ใหญ่พิเศษ	3.89	-	0.17	0.18	0.40*
	กลาง	3.72		-	0.01	0.23
	ใหญ่	3.71			-	0.22
	เล็ก	3.49				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความเห็นคิดแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ส่วนขนาดอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน

บทบาทในการส่งเสริม	ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง	เล็ก
			4.07	3.99	3.95	3.72
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	ใหญ่พิเศษ	4.07	-	0.08	0.12	0.35*
	ใหญ่	3.99		-	0.04	0.27*
	กลาง	3.95			-	0.23*
	เล็ก	3.72				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคิดเห็นแตกต่างจาก สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ส่วนขนาดอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน

บทบาทในการส่งเสริม	ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ใหญ่พิเศษ	กลาง	ใหญ่	เล็ก
			3.98	3.94	3.86	3.75
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	ใหญ่พิเศษ	3.98	-	0.04	0.12	0.23*
	กลาง	3.94		-	0.08	0.19
	ใหญ่	3.86			-	0.11
	เล็ก	3.75				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคิดเห็นแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ส่วนขนาดอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน

บทบาทในการส่งเสริม	ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ใหญ่พิเศษ	กลาง	ใหญ่	เล็ก
			3.93	3.77	3.75	3.58
5. ด้านส่งต่อ	ใหญ่พิเศษ	3.93	-	0.16	0.18	0.35*
	กลาง	3.77		-	0.02	0.19
	ใหญ่	3.75			-	0.17
	เล็ก	3.58				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้านการส่งต่อ ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคิดเห็นแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ส่วนขนาดอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 ความแตกต่างรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทุกด้าน ระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน

บทบาทในการส่งเสริม	ขนาดสถานศึกษา	\bar{X}	ใหญ่พิเศษ	กลาง	ใหญ่	เล็ก
			3.98	3.89	3.88	3.67
รวมทุกด้าน	ใหญ่พิเศษ	3.98	-	0.09	0.10	0.31*
	กลาง	3.89		-	0.01	0.22*
	ใหญ่	3.88			-	0.21*
	เล็ก	3.67				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ รวมทุกด้าน
ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา
ขนาดอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคิดเห็นแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่
พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ส่วนขนาดอื่น ๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน

1.2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

จำนวน 108 โรง ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการอำนวยการ 216 คน 2) คณะกรรมการ
ประสานงาน 216 คน และ 3) คณะกรรมการดำเนินงาน 942 คน กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างโดยการไ้ตารางของเครืจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการอำนวยการ
140 คน คณะกรรมการประสานงาน 140 คน และคณะกรรมการดำเนินงาน 274 คน รวมทั้งสิ้น
554 คน ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด
แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ
ส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกเป็น 5 ด้าน จำนวน 58 ข้อ
มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .97

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จาก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7
เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอความอนุเคราะห์ให้ผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนในสังกัด ซึ่งเป็นกลุ่ม
ตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พร้อมแบบสอบถามไปติดต่อกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูตอบ
แบบสอบถามและอีกส่วนหนึ่งส่งทางไปรษณีย์พร้อมแนบซองปิดแสตมป์เจ้าหน้าที่ผู้วิจัย เพื่อ
ส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัย

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง
ตรวจให้คะแนน ลงรหัสแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดย
การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

2) วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงาน
ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายข้อ
รายด้านทั้ง 5 ด้าน รวมทั้งทุกด้าน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

3) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ
ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ

คณะกรรมการประสานงาน คณะกรรมการดำเนินงานและขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(One way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

1.4 สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

1.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ คณะกรรมการดำเนินงานเป็นครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 29.21 เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่า ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางมากที่สุด ร้อยละ 36.05

1.4.2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน คณะกรรมการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.4.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการประสานงาน และคณะกรรมการดำเนินงาน พบว่า โดยภาพรวมทุกกลุ่มมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

1.4.4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา มีประเด็นค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งอภิปรายได้ว่า ในขณะนี้หน่วยงานต้นสังกัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปดำเนินการในโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่ง และกำหนดให้สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการผู้เรียนที่ต้องดำเนินการและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงได้กำหนดให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีขั้นตอน โดยจัดทำเป็นเอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเผยแพร่ไปตามโรงเรียนมัธยมศึกษาต่างๆ ทุกขนาด ดังนั้นโรงเรียนทุกโรงเรียนจึงมีวิธีการดำเนินการเหมือนกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายและมอบหมายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขต ดำเนินการจัดประชุมอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับผู้บริหารสถานศึกษาทุกขนาดอย่างต่อเนื่องและมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่การศึกษา ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ ซึ่งการประเมินยังเน้นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญ เพราะผลการประเมินของคณะกรรมการจะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งโดยตรง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้อง ดูแล กำกับ ติดตาม และเอาใจใส่การปฏิบัติงานของผู้เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผลการประเมินทุกด้านมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รังสิต วิเชียรวัฒนา (2547: 77-81) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการส่งเสริมนักเรียน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เรืองยศ อุดรศาสตร์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อ และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จากข้อค้นพบดังกล่าว สะท้อนให้

เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ทำการพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เป็นต้นว่า คณะกรรมการดำเนินงานคณะต่าง ๆ รวมทั้งครูที่ปรึกษาประจำชั้น ซึ่งเป็นบุคลากรหลักให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการดำเนินงาน และประกอบระยะเวลาในการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการในโรงเรียนมัธยมศึกษาผ่านมาแล้วประมาณ 6 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่นานพอสมควร จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น ตลอดจนเห็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากก็ตาม แต่ผลการศึกษาพบว่า มีข้ออ่อนบางข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษายังมีบทบาทในการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้านเช่นกัน เป็นต้นว่า 1. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้กับครูประจำชั้น ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติ 2. การแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อร่วมกับครูประจำชั้นในการจัดกลุ่มนักเรียน ก็เป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อให้ได้ผลที่ใกล้ความจริงมากที่สุด 3. กำหนดให้ครูประจำชั้นประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนทุกภาคเรียน ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลสำคัญในการให้ความร่วมมือระหว่างครูประจำชั้นและผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียน 4. การเชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ตรงมาให้ความรู้แก่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร และ 5. การวิเคราะห์ปัญหาและผลการดำเนินงานเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการส่งต่อนักเรียนเป็นการประสานความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนทั้งภายในและนอกสถานศึกษา จากข้ออ่อนทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เป็นข้อที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาหรือเพิ่มบทบาทของตนให้มากขึ้น

2.2 จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ อำนวยการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พออภิปรายได้ว่า บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการแต่ละคณะตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา เช่น คณะกรรมการอำนวยการมีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน สร้างขวัญกำลังใจ พัฒนาคณาจารย์ บุคลากรภารกิจโดยรวม นิเทศ กำกับติดตาม ในขณะที่คณะกรรมการประสานงานมีบทบาทหน้าที่ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการดำเนินงาน จัดทำเอกสาร เครื่องมือ จัดประชุมปรึกษาหารือ อบรมให้ความรู้แก่บุคลากร รายงานผลการปฏิบัติงาน ส่วนคณะกรรมการดำเนินงานมีบทบาทหน้าที่ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจให้กับครูประจำชั้นซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการ

ดำเนินงาน บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลและนำเสนอคณะกรรมการประสานงาน จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการทั้ง 3 คณะ มีการดำเนินงานที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันทุกองค์ประกอบทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง จึงจะส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะ ประธานคณะกรรมการอำนวยการ มีบทบาทในการกำกับ ดูแล ติดตามการดำเนินงานของ คณะกรรมการทุกคณะ บทบาทหรือภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติไม่ว่าจะเกี่ยวข้อง โดยตรงหรือโดยอ้อมย่อมมีผลต่อการรับรู้ของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ตลอดเวลา รวมทั้งยัง เกี่ยวพันถึงความคาดหวังในตัวผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินงานไปสู่ เป้าหมายสูงสุดตามที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน ดังนั้นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจึงส่งผลโดยตรง ต่อความคิดเห็นของคณะกรรมการที่จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมการ ดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง ด้านการส่งเสริม พัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับใด จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการทั้ง 3 คณะ ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการ เห็นว่า ด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทมากที่สุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในขณะที่คณะกรรมการประสานงาน เห็นว่าด้านที่ผู้บริหาร สถานศึกษามีบทบาทมากที่สุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และคณะกรรมการดำเนินงาน เห็นว่าด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทมากที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และ พร้อมกันนี้คณะกรรมการทั้ง 3 คณะ ยังมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษามี บทบาทน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือด้านการคัดกรองนักเรียน จะเห็นได้ว่าด้านที่ผู้บริหารสถานศึกษามี บทบาทในระดับมาก ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการล้วนแล้วแต่เป็นบทบาทสำคัญจำเป็นที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งสิ้น และปฏิบัติให้ครบทุกด้าน จะเลือกปฏิบัติเพียงด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ เพราะแต่ละด้านมีความสำคัญ เท่า ๆ กัน และปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพการ ดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 6) ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนส่งเสริมการ ดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ และประกอบกับคณะกรรมการ ทั้ง 3 คณะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและร่วมประชุมเพื่อวางแผนในการดำเนินงานอยู่เสมอ จึงทำให้มองเห็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในส่งเสริมการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ได้ชัดเจน สอดคล้องกัน จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิจิต รุ่งศรีทอง (2546) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพการบริหารและการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ปรากฏว่า ด้านการบริหารจัดการ บุคลากร โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากร โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา บุคลากร โรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นสูงกว่าบุคลากร โรงเรียนขนาดเล็ก พออภิปรายได้ว่า อาจเนื่องมาจากจำนวนนักเรียนในสถานศึกษาแต่ละขนาดแตกต่างกัน กล่าวคือ จำนวนนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กมีน้อยกว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ตามลำดับ จึงทำให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่มากนัก และไม่ซับซ้อนยุ่งยาก เท่ากับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง และอาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขนาดเล็กมีบุคลากรน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ครูต้องปฏิบัติหน้าที่พิเศษหลายด้าน มีขีดจำกัดในด้านบุคลากรที่จะมาดูแลรับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมักมีปัญหาด้านการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนและการรายงานผลการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทในการกำกับติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากร ไม่มากนัก และในด้านงบประมาณสถานศึกษาขนาดเล็กมักมีปัญหาความขาดแคลนและไม่เพียงพอในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ จึงเกิดปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณให้กับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น ไม่มีงบประมาณสนับสนุนการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูประจำชั้น หรือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่บุคลากร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง จะพบปัญหาดังกล่าวน้อยกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามที่หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา (2544: 4) กลุ่มส่งเสริมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 (ม.ป.ป.: 3-4)

และกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์ (ม.ป.ป.: 7) อ้างถึงใน ถนอมทรัพย์ นูนน้อย (2548) เสนอไว้คือ สถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีความพร้อมด้านบุคลากร และบุคลากรมีภาระงานที่ไม่ซ้ำซ้อน สามารถดำเนินงานพิเศษได้ดีกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่สามารถแบ่งและมอบงานให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้ครบถ้วน และยังมีความพร้อมด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และอาคารสถานที่สูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่มีบางข้อในแต่ละด้าน ปรากฏว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังมีบทบาทในการส่งเสริมการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง สถานศึกษาควรดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

3.1.1 การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งทำให้ได้ข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูประจำชั้นส่วนหนึ่งมีปัญหาไม่สามารถเยี่ยมบ้านนักเรียนได้ทุกราย ปัญหาจากค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนจึงเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นการยากที่จะจัดสรรให้เพียงพอ ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาวิธีการอื่นที่สามารถช่วยให้ครูประจำชั้นได้ข้อมูลทางบ้านนักเรียน เช่น จัดให้มีการประสานงานหรือประชุมร่วมกันกับเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อช่วยสนับสนุนหรือเยี่ยมบ้านนักเรียนแทนครูประจำชั้น

3.1.2 ควรแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อร่วมกับครูประจำชั้นในการจัดกลุ่มนักเรียน เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับครูประจำชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน สามารถคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งสะดวกต่อการป้องกัน แก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงประเด็นและรวดเร็ว

3.1.3 ควรนิเทศ กำกับ ติดตาม และกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานให้ครูประจำชั้น ในการประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนทุกภาคเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลวางแผนในการจัดประชุมผู้ปกครองครั้งต่อไป

3.1.4 ควรจัดหาวิทยากรที่มีประสบการณ์ตรงมาให้ความรู้แก่ครูประจำชั้นและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน เนื่องจากเป็นเรื่องที่ยากในการดำเนินการสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้อง ถ้าหากขาดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ต้องผ่านการฝึกฝนทักษะจนเกิดความชำนาญจึงจะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.5 ควรกำหนดให้มีการประชุมร่วมระหว่างครูประจำชั้น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง (หรือฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน) และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาด้านการส่งต่อนักเรียน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาวิจัยการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการคัดกรองนักเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยในการส่งเสริมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมในการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระมล ทองธรรมชาติ (2525) *คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา*
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กิตติมา ปรีดีดิลก (2532) *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร
อักษรพิพัฒน์
- กรมสุขภาพจิต (2544) *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน* พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- จักรรัช ธีระกุล (2542) *สังคมวิทยาเบื้องต้น* นครศรีธรรมราช
- โชวันันต์ มารุตวงศ์ (2546) “สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ถวิล อรัญเวศ (2544) “นักบริหารมืออาชีพในยุคเขตพื้นที่การศึกษา” *วารสารวิชาการ* 4, 2
(กุมภาพันธ์): 15-19
- ถนอมทรัพย์ นูนน้อย (2548) “กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนในอำเภอแม่ลาน เขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ทะเล เจริญผล (2547) “การศึกษาวิธีการและปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่
ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมของรัฐ จังหวัดนนทบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ทัศนา บุญทอง (2524) “ทฤษฎีบทบาท : แนวความคิดและการนำไปใช้ในวิชาชีพพยาบาล”
วารสารพยาบาล (ตุลาคม-ธันวาคม): 95
- นรา สมประสงค์ (2544) “การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทางการบริหารการศึกษา” ใน
ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ 2 หน่วยที่ 5 หน้า 12 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

- นันทพงศ์ พุทธชาติรัตน์ (2546) “การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
- บุญชม ศรีสะอาด (2545) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- ปรีชา คัมภีรปกรณ์ (2533) *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการประถมศึกษา* หน่วยที่ 1-6 หน้า 158
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ปรีชาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2536) *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล* กรุงเทพมหานคร สหมิตรออฟเซท
- พัชรภรณ์ สงวนกล้าจิตต์และคณะ (2544) “รายงานการวิจัยเรื่อง *บทบาทพฤติกรรมและ
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา 2542*”
รายงานการค้นคว้าอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พรทิพย์ จุลวงศ์ (2546) “สภาพและปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาคศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ราชบัณฑิตยสถาน (2542) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน* กรุงเทพมหานคร ศิริวัฒนา
อินเตอร์พริ้นท์
- รวีวรรณ ชินะตะกุล (2539) *หลักการแนะแนว* กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์
- เรืองยศ อุดรศาสตร์ (2546) “การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่
ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- รังสิต วิเชียรวัฒนา (2547) “สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา ภาคศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิจิต รุ่งศรีทอง (2546) “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏ
นครราชสีมา

- สุชา จันทร์เอม และสุรางค์ จันทร์เอม (2530) *จิตวิทยาสังคม* พระนคร แพร่พิทยา
- สุพัตรา สุภาพ (2535) *สังคมวิทยา* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) *การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) *การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชวนพิมพ์*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อ
พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคมเส้นทางสู่ครูมืออาชีพ กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์*
- หวน พิณรุฬพันธ์ (2529) *การบริหารโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร อักษรบัณฑิต
- อำนวยการ สรพระหม (2546) “การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนนาร่องระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- Ayres, C.L., (1993). “The relationship between productivity and work team autonomy and
process effectiveness” *Dissertation Abstracts International*.
- Allport, Gordon W. (1967). *Pattern and Growth in 69 Personality*. New York; Holt Rinehart and
Winston.
- Bloom, Leonard and Selznick, Phillip. (1963) . *Sociology*, New York: Harper & Row, Publishers.
- Campbell, Roald F. Corbally, John E. and Nystrand, Raphael O. (1983). *Introduction to
Educational Administration*. 6th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Good v Cater (1973). *Dictionary of Education*. New Dictionary of Education. New York:
Mc. Graw-Hill.
- Hall, W.R., Jr. (1999). “The use of dual planning periods by a middle school team” (Educational
reform, teacher teams, scheduling) *Dissertation Abstracts International*. 59(09): 3303-A.
- Robinson, G. C., (1994). “Managers in teams: How valuing individualism or collectivism effects
theirs participation” *Dissertation Abstracts International*. 55(04), 926-A.
- Young, K and R. W. Mark. (1959). *Sociology and Social Life*. New York: American Book.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

1. นายศิลปสิทธิ์ ทับทิมธงไชย
ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนบุญวัฒนา เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1
วุฒิการศึกษา ค.ม. (บริหารการศึกษา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ บริหารโรงเรียนและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิศร เนาวนนท์
อาจารย์โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครราชสีมา
วุฒิการศึกษา กศ.ด. (การอุดมศึกษา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ การบริหารการศึกษา
3. ดร.วิไล วัชรพิชัย
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มงานนิเทศติดตามและประเมินผลระบบ
บริหาร และการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1
วุฒิการศึกษา Ph.D (Development Education)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์รับผิดชอบงานวิจัย
4. นางสาวพูนศิริลักษณ์ สมทรัพย์เสถียร
ครู คศ.3 โรงเรียนบุญวัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1
วุฒิการศึกษา กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ สอนวิชาแนะแนวและนักจิตวิทยาของโรงเรียน
5. นางอรทัย ธนะสัมบัญ
ครู คศ.3 โรงเรียนมหิศราธิปดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1
วุฒิการศึกษา อม.
ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้ากลุ่มสาระวิชาภาษาไทยและครูที่ปรึกษา
ประจำชั้น

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ. 0522.16 (บ)/341

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

10 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนายสุภาพ ยืนคำพะเนา นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษามาได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวกรรมนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิศวกรรมนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.025032870

โทรสาร 025033566-7

ภาคผนวก ค

สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ. 0522.16 (บ)/5

:

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

9 มกราคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

เนื่องด้วยนายสุภาพ ยืนคำพะเนาว่า นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมา ด้วยนี้

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัยจากครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย ตามวัน เวลาและรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิศวกรรมนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวกรรมนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 02 503 2870

โทรสาร 02 503 3566-7

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครราชสีมา

.....

คำชี้แจงทั่วไป

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มี 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน
2. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านหรือหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด
เนื่องจากผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม และจะเก็บข้อมูลรายบุคคลไว้เป็น
ความลับ
3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อ ตามความเป็นจริง

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายสุภาพ ยืนคำพะเนา
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ตอนที่ 1

สถานภาพทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ตำแหน่ง / หน้าที่รับผิดชอบของท่าน

- () หัวหน้าฝ่ายปกครอง
- () หัวหน้างานแผนงาน
- () หัวหน้างานแนะแนว
- () หัวหน้างานอนามัย
- () ครูประจำชั้น ม. 3
- () ครูประจำชั้น ม. 6

2. ท่านปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาด

- () เล็ก (จำนวนนักเรียน ต่ำกว่า 500 คน)
- () กลาง (จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 500 - 1,499 คน)
- () ใหญ่ (จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,500 - 2,499 คน)
- () ใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละรายการว่าผู้บริหารสถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับใด แล้วให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติตามความเป็นจริง ดังนี้

ถ้ามีระดับการปฏิบัติในรายการนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด ให้กา ✓ ในช่อง 5

ถ้ามีระดับการปฏิบัติในรายการนั้นอยู่ในระดับมาก ให้กา ✓ ในช่อง 4

ถ้ามีระดับการปฏิบัติในรายการนั้นอยู่ในระดับปานกลางให้กา ✓ ในช่อง 3

ถ้ามีระดับการปฏิบัติในรายการนั้นอยู่ในระดับน้อยให้กา ✓ ในช่อง 2

ถ้าไม่มีการปฏิบัติในรายการนั้น ให้กา ✓ ในช่อง 1

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
0	ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำชั้นในคาบโฮมรูม		✓			

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อ 0 ท่านพิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของท่าน มีการกำกับติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำชั้นในคาบโฮมรูม อยู่ในระดับมาก ท่านจึงกา ✓ ในช่อง 4

ต่อไปนี้ขอให้ท่านพิจารณาข้อความในแต่ละรายการอย่างรอบคอบ แล้วตอบคำถามตามความเป็นจริง

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1	กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล
2	จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน(ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล
3	จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้เข้าใจการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล
4	จัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานของครูประจำชั้น อย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา
5	จัดให้มีการจัดหาสื่อและเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลนักเรียน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ระเบียบสะสม แบบบันทึกการสังเกต เป็นต้น
6	จัดให้มีการตรวจสุขภาพของนักเรียนประจำปี โดยเจ้าหน้าที่จากสถานีนอนามัยหรือโรงพยาบาล ภายในภาคเรียนที่ 1
7	กำหนดให้มีการชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงของนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
8	จัดให้มีการตรวจปีศาจะวะนักเรียนเพื่อหาสารเสพติดเป็นระยะ ๆ
9	กำหนดให้จัดทำข้อมูลด้านการเรียนของนักเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละรายวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน เป็นต้น
10	กำหนดให้จัดทำข้อมูลด้านความปลอดภัยของนักเรียน เช่น การเดินทาง การใช้ยานพาหนะ สภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
11	กำหนดให้จัดทำข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียน เช่น พฤติกรรมด้านชู้สาว การเบี่ยงเบนทางเพศ เป็นต้น
12	กำหนดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
13	จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้กับครูประจำชั้น
14	กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลตามปฏิทินปฏิบัติงาน
15	มีการกำกับ ติดตาม ดูแลการจัดทำข้อมูลนักเรียนของครูประจำชั้นให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนการดำเนินงาน

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	<u>ด้านการคัดกรองนักเรียน</u>					
16	จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน(ทีมประสาน) เพื่อกำหนดเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจำแนกกลุ่มนักเรียน
17	จัดให้มีการประชุมครูประจำชั้นเพื่อชี้แจงเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจำแนกกลุ่มนักเรียน
18	จัดให้มีการประชุมครูประจำชั้นเพื่อชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน
19	แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อร่วมกับครูประจำชั้นในการจัดกลุ่มนักเรียน
20	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูประจำชั้นให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการจัดกลุ่มนักเรียน
21	กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดเก็บข้อมูลการจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเป็นระบบและรักษาเป็นความลับ
22	จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจำแนกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา
23	ติดตามให้ครูประจำชั้นรายงานผลการจัดกลุ่มนักเรียนให้เป็นไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน
24	มีการกำกับ ติดตาม การจัดกลุ่มนักเรียนของครูประจำชั้นให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน
	<u>ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน</u>					
25	จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน(ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมโฮมรูม
26	จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้เข้าใจแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมโฮมรูม
27	จัดให้มีการประชุมชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของกิจกรรมโฮมรูม
28	กำหนดให้มีปฏิทินการอบรมนักเรียนรายสัปดาห์ทุกสัปดาห์
29	กำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่พัฒนาทั้งด้านวิชาการ ด้านร่างกาย และจิตใจ
30	กำหนดให้ครูประจำชั้นประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมตามปฏิทินปฏิบัติงาน

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
31	กำหนดให้มีแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนใน ชั้นเรียนของครูประจำชั้น
32	จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัด กิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียน
33	กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
34	กำหนดให้ครูประจำชั้นประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมประชุม ผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนทุกภาคเรียน
35	จัดให้มีการประชุมใหญ่ผู้ปกครองนักเรียนทุกคน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
36	จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน(ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติใน การให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน
37	จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้เข้าใจแนวปฏิบัติในการให้ความ ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน
38	เชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ตรงมาให้ความรู้แก่ครูประจำชั้นเกี่ยวกับการ ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน
39	จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เช่น การแข่งขันกีฬา ทัศนศึกษา หรือการทดสอบความรู้ เป็นต้น
40	กำหนดให้มีกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน เช่น ชมรม ร้องเพลง ศิลปะ ดนตรีพื้นเมือง/สากล นาฏศิลป์ เป็นต้น
41	กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผล การเรียนต่ำในแต่ละรายวิชาเพื่อเป็นข้อมูลการจัดสอนซ่อมเสริม
42	กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ ผู้ปกครองรับทราบทุกภาคเรียน
43	จัดให้มีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองนักเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหานักเรียนร่วมกับครูประจำชั้น
44	จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนเพื่อร่วมเป็นกรรมการในการ แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียน

ข้อ ที่	รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
45	กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดเก็บข้อมูลการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือ นักเรียนที่มีปัญหาไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อสะดวกในการเรียกใช้
46	มีการกำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนของครู ประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้อง
47	มีการวิเคราะห์ปัญหาและผลการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนางาน
	ด้านการส่งต่อ					
48	จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน(ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติใน การส่งนักเรียนไปขอรับความช่วยเหลือทั้งภายในและนอกสถานศึกษา
49	จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจแนว ปฏิบัติการส่งต่อนักเรียน
50	กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดทำรายละเอียดที่ได้ให้การช่วยเหลือนักเรียน ก่อนที่จะส่งต่อให้ครูที่เกี่ยวข้องหรือส่งต่อภายนอก
51	กำหนดให้ครูประจำชั้นชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่ง นักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก
52	กำหนดให้ครูประจำชั้นชี้แจงผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ให้เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากบุคคล หรือหน่วยงานภายนอก
53	จัดให้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอความร่วมมือในการให้ ความช่วยเหลือนักเรียน เช่น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ ตำรวจ เป็นต้น
54	จัดให้มีการจัดหาสื่อและเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งต่อ นักเรียนไปขอรับความช่วยเหลือ เช่น แบบบันทึกการส่งต่อภายในและ ภายนอก แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น
55	ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องให้สามารถแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการส่งต่อนักเรียน
56	กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลการส่งนักเรียนที่ไปขอรับความช่วยเหลือ ทั้งภายในและนอก
57	มีการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องในการ ส่งนักเรียนที่ไปขอรับความช่วยเหลือ
58	มีการวิเคราะห์ปัญหาและผลการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา งานการส่งต่อนักเรียน

ภาคผนวก จ
ค่าคุณภาพของเครื่องมือ

ตารางที่ จ1 แสดงค่าความตรงเชิงเนื้อหา

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	1	1.00
2	1	0	1	1	1	.80
3	1	1	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1	1	1.00
12	1	0	1	1	1	.80
13	1	0	1	1	1	.80
14	1	1	1	1	1	1.00
15	1	1	1	1	1	1.00
16	1	0	1	1	1	.80
17	1	1	1	1	1	1.00
18	1	1	1	1	1	1.00
19	1	0	1	1	1	.80
20	1	1	1	1	1	1.00
21	1	1	1	1	1	1.00
22	1	1	1	1	1	1.00
23	1	1	1	1	1	1.00
24	1	1	1	1	1	1.00
25	1	0	1	1	1	.80
26	1	1	1	1	1	1.00
27	1	1	1	1	1	1.00
28	1	1	1	1	1	1.00
29	1	1	1	1	1	1.00
30	1	1	1	1	1	1.00

ตารางที่ จ1 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ค่าเฉลี่ย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
31	1	1	1	1	1	1.00
32	1	1	1	1	1	1.00
33	1	1	1	1	1	1.00
34	1	1	1	1	1	1.00
35	1	1	1	1	1	1.00
36	1	0	1	1	1	.80
37	1	1	1	1	1	1.00
38	1	0	1	1	1	.80
39	1	1	1	1	1	1.00
40	1	1	1	1	1	1.00
41	1	1	1	1	1	1.00
42	1	1	1	1	1	1.00
43	1	1	1	1	1	1.00
44	1	0	1	1	1	.80
45	1	1	1	1	1	1.00
46	1	1	1	1	1	1.00
47	1	1	1	1	1	1.00
48	1	0	1	1	1	.80
49	1	1	1	1	1	1.00
50	1	1	1	1	1	1.00
51	1	1	1	1	1	1.00
52	1	1	1	1	1	1.00
53	1	1	1	1	1	1.00
54	1	1	1	1	1	1.00
55	1	1	1	1	1	1.00
56	1	1	1	1	1	1.00
57	1	1	1	1	1	1.00
58	1	1	1	1	1	1.00

ตารางที่ จ2 แสดงค่าความเที่ยง(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ด้านที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อ	Scale Mean if Item	Scale	Corrected	Cronbach's
	Deleted	Variance if Item Deleted	Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
a1	57.86	54.923	.554	.902
a2	58.17	53.743	.583	.901
a3	58.14	52.466	.622	.899
a4	58.44	49.340	.718	.896
a5	58.06	51.368	.802	.893
a6	57.97	54.256	.444	.906
a7	57.64	56.352	.471	.905
a8	58.89	53.016	.437	.909
a9	57.61	57.444	.340	.908
a10	58.25	52.821	.738	.896
a11	58.28	50.092	.814	.892
a12	57.83	54.886	.472	.905
a13	58.11	51.930	.534	.904
a14	58.08	51.450	.764	.894
a15	58.17	52.200	.786	.894

Reliability Coefficients N= 36 Alpha = .906 N of Item = 15

ตารางที่ จ3 แสดงค่าความเที่ยง(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ด้านที่ 2 การคัดกรองนักเรียน

ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
b1	31.33	25.771	.672	.923
b2	31.50	24.543	.765	.917
b3	31.56	24.025	.805	.915
b4	31.86	25.437	.717	.920
b5	31.67	25.543	.705	.921
b6	31.47	24.828	.742	.919
b7	31.19	25.761	.685	.922
b8	31.33	25.200	.754	.918
b9	31.42	25.793	.782	.917

Reliability Coefficients N= 36 Alpha = .927 N of Item = 9

ตารางที่ ๑๔ แสดงค่าความเที่ยง(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา(Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ด้านที่ 3 การส่งเสริม
นักเรียน

ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
c1	42.89	25.244	.657	.852
c2	42.89	24.902	.751	.846
c3	43.03	24.713	.717	.847
c4	42.75	25.507	.588	.857
c5	42.75	26.479	.561	.859
c6	42.83	26.200	.625	.855
c7	42.67	26.400	.609	.856
c8	42.75	26.762	.613	.857
c9	43.06	25.654	.424	.873
c10	42.97	26.542	.360	.877
c11	42.81	26.390	.545	.860

Reliability Coefficients N= 36 Alpha = .869 N of Item = 11

ตารางที่ ๖ แสดงค่าความเที่ยง(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

ข้อ	Scale Mean if Item	Scale	Corrected	Cronbach's
	Deleted	Variance if Item Deleted	Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
d1	45.22	42.463	.819	.904
d2	45.14	42.923	.766	.907
d3	45.97	41.742	.632	.916
d4	44.94	45.940	.541	.916
d5	44.78	45.549	.674	.911
d6	45.36	44.809	.556	.916
d7	44.69	46.074	.623	.913
d8	44.78	45.435	.687	.911
d9	45.03	45.685	.502	.919
d10	45.25	43.679	.792	.906
d11	45.36	44.123	.846	.905
d12	45.53	43.685	.686	.910

Reliability Coefficients N= 36 Alpha = .918 N of Item = 12

ตารางที่ จ6 แสดงค่าความเที่ยง(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา(Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ด้านที่ 5 การส่งต่อ

ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
e1	36.28	73.978	.758	.960
e2	36.17	75.457	.766	.959
e3	36.42	73.564	.863	.956
e4	36.39	74.130	.830	.957
e5	36.33	74.343	.919	.955
e6	36.44	76.768	.584	.966
e7	36.22	75.949	.836	.957
e8	36.36	72.866	.915	.954
e9	36.33	73.257	.866	.956
e10	36.42	72.479	.853	.956
e11	36.64	72.294	.846	.957

Reliability Coefficients N= 36 Alpha = .961 N of Item = 11

ตารางที่ จ7 แสดงค่าความเที่ยง(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟา(Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) รวมทุกด้าน

ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	229.69	1026.390	.455	.978
a2	230.00	1016.800	.606	.977
a3	229.97	1011.342	.644	.977
a4	230.28	993.006	.811	.977
a5	229.89	1008.444	.770	.977
a6	229.81	1024.504	.375	.978
a7	229.47	1034.199	.315	.978
a8	230.72	1015.692	.445	.978
a9	229.44	1033.397	.342	.978
a10	230.08	1012.307	.764	.977
a11	230.11	1004.216	.760	.977
a12	229.67	1022.457	.483	.978
a13	229.94	1009.483	.559	.978
a14	229.92	1008.021	.752	.977
a15	230.00	1009.829	.803	.978
b1	230.00	1012.171	.671	.977
b2	230.17	1004.143	.765	.977
b3	230.22	1001.835	.784	.977
b4	230.53	1010.256	.708	.977
b5	230.33	1010.743	.700	.977
b6	230.14	1003.437	.793	.977
b7	229.86	1014.637	.628	.977
b8	230.00	1010.571	.704	.977
b9	230.08	1013.164	.743	.977
c1	229.83	1014.657	.619	.978
c2	229.83	1011.743	.716	.977
c3	229.97	1013.342	.634	.977
c4	229.69	1014.161	.603	.977

ตารางที่ ๗ (ต่อ)

ชื่อ	Scale Mean if Item	Scale	Corrected	Cronbach's
	Deleted	Variance if Item Deleted	Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
c5	229.69	1012.390	.748	.977
c6	229.78	1016.292	.678	.977
c7	229.61	1021.273	.572	.977
c8	229.69	1023.247	.575	.977
c9	230.00	1026.286	.256	.978
c10	229.92	1032.307	.206	.978
c11	229.75	1022.707	.488	.978
d1	230.03	999.342	.837	.978
d2	229.94	998.683	.843	.977
d3	230.78	998.235	.639	.977
d4	229.75	1015.964	.574	.977
d5	229.58	1016.421	.646	.977
d6	230.17	1018.943	.447	.977
d7	229.50	1019.171	.588	.978
d8	229.58	1011.221	.765	.977
d9	229.83	1013.914	.556	.977

Reliability Coefficients N= 36 Alpha = .978 N of Item = 58

ภาคผนวก ฉ

ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทโดยภาพรวม รายด้านและรายชื่อ

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสหสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประสานงานและ
คณะกรรมการดำเนินงาน โดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการประสานงาน		คณะกรรมการดำเนินงาน		คณะกรรมการดำเนินงาน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.92	0.54	มาก	3.90	0.55	มาก	3.94	0.56	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.72	0.67	มาก	3.65	0.75	มาก	3.70	0.72	มาก
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	3.91	0.56	มาก	3.90	0.61	มาก	3.95	0.61	มาก
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.86	0.60	มาก	3.93	0.56	มาก	3.87	0.59	มาก
5. ด้านการส่งต่อ	3.75	0.61	มาก	3.77	0.64	มาก	3.75	0.67	มาก
รวม	3.84	0.55	มาก	3.84	0.56	มาก	3.85	0.57	มาก

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการค้าเงินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยความสะดวก คณะกรรมการประสานงานและ
 คณะกรรมการการค้าเงินงาน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการค้าเงินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการอำนวยความสะดวก				คณะกรรมการประสานงาน				คณะกรรมการการค้าเงินงาน				รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
1. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.18	0.71	มาก	มาก	4.12	0.75	มาก	มาก	4.11	0.73	มาก	มาก	4.13	0.73	มาก
2. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน(ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.96	0.78	มาก	มาก	3.88	0.80	มาก	มาก	3.81	0.85	มาก	มาก	3.87	0.82	มาก
3. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้เข้าใจการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.00	0.79	มาก	มาก	3.80	0.92	มาก	มาก	3.94	0.82	มาก	มาก	3.92	0.84	มาก
4. จัดให้มีปฏิบัติการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา	3.79	0.99	มาก	มาก	3.77	1.01	มาก	มาก	3.89	0.87	มาก	มาก	3.83	0.94	มาก
5. จัดให้มีการจัดหาสื่อและเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลนักเรียน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมการเป็นต้น	3.90	0.86	มาก	มาก	3.83	0.85	มาก	มาก	4.05	0.87	มาก	มาก	3.96	0.87	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการอำนวยการ		คณะกรรมการประสานงาน		คณะกรรมการดำเนินงาน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท		\bar{X}	S.D.
6. จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียนประจำปี โดย เจ้าหน้าที่จากสถานอนามัยหรือ โรงพยาบาลภายใน ภาคเรียนที่ 1	3.83	1.00	มาก	3.80	1.13	มาก	3.85	1.08	มาก
7. กำหนดให้มีการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของ นักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.31	0.75	มาก	4.43	0.82	มาก	4.29	0.87	มาก
8. จัดให้มีการตรวจใบสตาแวนนักเรียนเพื่อหาสารเสพติด เป็นระยะๆ	3.36	1.14	ปานกลาง	3.32	1.03	ปานกลาง	3.35	1.10	ปานกลาง
9. กำหนดให้จัดทำข้อมูลด้านการเรียนของนักเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละรายวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน เป็นต้น	4.36	0.70	ปานกลาง	4.38	0.84	มาก	4.39	0.75	มาก
10. กำหนดให้จัดทำข้อมูลด้านความปลอดภัยของ นักเรียน เช่น การเดินทาง การใช้อานพาหนะ สภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	3.76	0.87	มาก	3.77	0.90	มาก	3.85	0.85	มาก
11. กำหนดให้จัดทำข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียน เช่น พฤติกรรมด้านสุขภาพ การเบี่ยงเบนทางเพศ เป็นต้น	3.74	0.80	มาก	3.75	0.95	มาก	3.81	0.90	มาก
12. กำหนดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างน้อยภาค เรียนละ 1 ครั้ง	4.40	0.72	มาก	4.44	0.79	มาก	4.34	0.80	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการอำนวยการ		คณะกรรมการประสานงาน		คณะกรรมการดำเนินงาน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท		\bar{X}	S.D.
13. จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการออกเยี่ยม บ้านนักเรียนให้กับครูประจำชั้น	3.35	1.21	ปานกลาง	3.48	1.27	ปานกลาง	3.45	1.27	ปานกลาง
14. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลการจัดทำ ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลตามปฏิทิน ปฏิบัติงาน	3.86	0.92	มาก	3.87	0.92	มาก	3.94	0.89	มาก
15. มีการกำกับ ติดตาม ดูแลการจัดทำข้อมูล นักเรียนของครูประจำชั้นให้เป็นไปตาม เป้าหมายของแผนการดำเนินงาน	3.84	0.81	มาก	3.89	0.83	มาก	3.93	0.81	มาก
รวม	3.92	0.54	มาก	3.90	0.55	มาก	3.93	0.55	มาก

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการอำนาจการ		คณะกรรมการประสานงาน		คณะกรรมการดำเนินงาน		รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
1. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน(ทีมประสาน) เพื่อกำหนดเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจำแนกกลุ่มนักเรียน	3.79	0.87	มาก	3.64	0.87	มาก	3.76	0.85	มาก
2. จัดให้มีการประชุมครูประจำชั้นเพื่อชี้แจงเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจำแนกกลุ่มนักเรียน	3.74	0.85	มาก	3.67	0.85	มาก	3.67	0.86	มาก
3. จัดให้มีการประชุมครูประจำชั้นเพื่อชี้แจงการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน	3.63	0.88	มาก	3.63	0.90	มาก	3.65	0.90	มาก
4. แต่งตั้งอนุกรรมการพร้อมกับครูประจำชั้นในการจัดกลุ่มนักเรียน	3.53	0.89	มาก	3.39	0.97	ปานกลาง	3.34	1.02	ปานกลาง
5. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูประจำชั้นให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการจัดกลุ่มนักเรียน	3.74	0.75	มาก	3.54	0.91	มาก	3.63	0.94	มาก
6. กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดเก็บข้อมูลการจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเป็นระบบและรักษาเป็นความลับ	3.88	0.84	มาก	3.83	0.83	มาก	3.72	0.93	มาก

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน	คณะกรรมการอำนวยการ			คณะกรรมการประสานงาน			คณะกรรมการดำเนินงาน			รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
7. จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การจัดกลุ่ม นักเรียน ซึ่งจำแนกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา	3.89	0.85	มาก	3.87	0.89	มาก	3.98	0.83	มาก	3.93	0.85	มาก
8. ติดตามให้ครูประจำชั้นรายงานผลการจัดกลุ่ม นักเรียนให้เห็นไปตามปฏิบัติงาน	3.66	0.81	มาก	3.70	0.86	มาก	3.80	0.84	มาก	3.74	0.84	มาก
9. มีการกำกับ ติดตาม การจัดกลุ่มนักเรียนของครู ประจำชั้นให้เข้าไปตามแผนการดำเนินงาน	3.65	0.79	มาก	3.58	0.94	มาก	3.77	0.89	มาก	3.70	0.88	มาก
รวม	3.72	0.67	มาก	3.65	0.75	มาก	3.70	0.72	มาก	3.70	0.72	มาก

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงานด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการอำนาจการ			คณะกรรมการประสานงาน			คณะกรรมการดำเนินงาน			รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับบทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับบทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับบทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับบทบาท
1. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมโฮมรูม	3.99	0.87	มาก	3.93	0.96	มาก	3.98	0.89	มาก	3.97	0.90	มาก
2. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้เข้าใจแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมโฮมรูม	3.96	0.85	มาก	3.96	0.88	มาก	3.99	0.85	มาก	3.97	0.86	มาก
3. จัดให้มีการประชุมชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจเห็นความสำคัญของกิจกรรมโฮมรูม	3.93	0.86	มาก	3.89	0.89	มาก	3.87	0.90	มาก	3.89	0.89	มาก
4. กำหนดให้มามีปฏิทินการอบรมนักเรียนรายสัปดาห์ทุกสัปดาห์	3.89	0.85	มาก	3.87	0.89	มาก	3.98	0.83	มาก	3.93	0.85	มาก
5. กำหนดให้มามีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่พัฒนาทั้งด้านวิชาการ ด้านร่างกาย และจิตใจ	3.66	0.81	มาก	3.70	0.86	มาก	3.80	0.84	มาก	3.74	0.84	มาก
6. กำหนดให้ครูประจำชั้นประเมินและรายงานผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมตามปฏิทินปฏิบัติงาน	3.79	0.99	มาก	3.77	1.01	มาก	3.89	0.87	มาก	3.83	0.94	มาก
7. กำหนดให้มามีแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนของครูประจำชั้น	3.90	0.87	มาก	3.83	0.85	มาก	4.05	0.87	มาก	3.96	0.87	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการอำนาจการ ระดับ บทบาท		คณะกรรมการประสานงาน ระดับ บทบาท		คณะกรรมการดำเนินงาน ระดับ บทบาท		รวม \bar{X} S.D.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
8. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง นักเรียนในชั้นเรียน	3.84	1.00	3.80	1.13	3.85	1.08	3.83 1.07
9. กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดประชุมผู้ปกครอง นักเรียนในชั้นเรียนอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.31	0.75	4.43	0.82	4.29	0.87	4.33 0.83
10. กำหนดให้ครูประจำชั้นประเมินและรายงานผล การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนใน ชั้นเรียนทุกภาคเรียน	3.36	1.14	3.32	1.03	3.35	1.07	3.35 1.08
11. จัดให้มีการประชุมใหญ่ผู้ปกครองนักเรียนทุก คนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.36	0.70	4.38	0.84	4.39	0.75	4.38 0.76
รวม	3.91	0.56	3.90	0.61	3.95	0.61	3.92 0.60

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนาจการ คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการอำนาจการ			คณะกรรมการประสานงาน			คณะกรรมการดำเนินงาน			รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
1. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน(ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.93	0.84	มาก	3.99	0.80	มาก	3.89	0.81	มาก	3.92	0.81	มาก
2. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้เข้าใจแนวปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.79	0.85	มาก	3.86	0.82	มาก	3.83	0.79	มาก	3.83	0.81	มาก
3. เชิญวิทยากรที่มีประสบการณ์ตรงมาให้ความรู้แก่ครูประจำชั้นเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน	3.08	1.03	ปานกลาง	3.10	1.04	ปานกลาง	3.13	1.05	ปานกลาง	3.11	1.04	ปานกลาง
4. จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เช่น การแข่งขันกีฬา ทัศนศึกษา หรือการทดสอบความรู้ เป็นต้น	4.12	0.85	มาก	4.22	0.85	มาก	4.03	0.81	มาก	4.10	0.83	มาก
5. กำหนดให้มีกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน เช่น ชมรมร้องเพลง ศิลปะ ดนตรีพื้นเมือง/สากล นาฏศิลป์ เป็นต้น	4.18	0.78	มาก	4.30	0.79	มาก	4.11	0.82	มาก	4.17	0.83	มาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน	คณะกรรมการอำนวยความสะดวก		คณะกรรมการประสานงาน		คณะกรรมการดำเนินงาน		รวม					
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท		\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท		
6. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำในแต่ละรายวิชาเพื่อเป็นข้อมูลการจัดสอนซ่อมเสริม	3.82	0.89	มาก	3.90	0.91	มาก	3.73	0.92	มาก	3.79	0.91	มาก
7. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบทุกภาคเรียน	4.28	0.77	มาก	4.31	0.73	มาก	4.27	0.80	มาก	4.28	0.77	มาก
8. จัดให้มีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองนักเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกับครูประจำชั้น	4.03	0.77	มาก	4.10	0.78	มาก	3.96	0.85	มาก	4.01	0.81	มาก
9. จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนเพื่อร่วมเป็นกรรมการในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือแก่นักเรียน	3.82	0.92	มาก	4.04	0.88	มาก	4.01	0.87	มาก	3.97	0.89	มาก
10. กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดเก็บข้อมูลการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีปัญหาไว้อย่างเป็นระบบเพื่อสะดวกในการเรียกใช้	3.89	0.75	มาก	3.84	0.87	มาก	3.96	0.76	มาก	3.91	0.79	มาก
11. มีการกำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนของครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้อง	3.81	0.75	มาก	3.76	0.78	มาก	3.88	0.83	มาก	3.83	0.80	มาก

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการอำนวยความสะดวก		คณะกรรมการประสานงาน		คณะกรรมการดำเนินงาน		รวม					
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท		\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท		
12. มีการวิเคราะห์ปัญหาและผลการดำเนินงานการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเพื่อใช้เป็น ข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนางาน	3.65	0.76	มาก	3.70	0.82	มาก	3.65	0.90	มาก	3.66	0.84	มาก
รวม	3.86	0.60	มาก	3.93	0.56	มาก	3.87	0.59	มาก	3.88	0.59	มาก

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการประสานงาน คณะกรรมการประสานงานและคณะกรรมการดำเนินงาน ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำนวนเป็นรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการประสานงาน		คณะกรรมการดำเนินงาน		รวม	
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
1. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน(ทีมประสาน)ไปขอรับ เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งเสริมนักเรียนไปขอรับ ความช่วยเหลือทั้งภายในและนอกสถานศึกษา	3.53	0.96	มาก	3.68	0.96	มาก
2. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นและครูที่ เกี่ยวข้องให้เข้าใจแนวปฏิบัติการส่งต่อนักเรียน	3.60	0.89	มาก	3.64	0.94	มาก
3. กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดทำรายละเอียดที่ได้ให้ การช่วยเหลือนักเรียนก่อนที่จะส่งต่อให้ครูที่ เกี่ยวข้องหรือส่งต่อภายนอก	3.53	0.90	มาก	3.59	0.96	มาก
4. กำหนดให้ครูประจำชั้นชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจถึง ความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปขอความช่วยเหลือ จากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก	3.43	0.91	ปานกลาง	3.57	0.93	มาก
5. กำหนดให้ครูประจำชั้นชี้แจงผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาให้เข้าใจถึงความจำเป็น ที่ต้องส่งนักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากบุคคล หรือหน่วยงานภายนอก	3.96	0.78	มาก	3.88	0.80	มาก
				3.45	0.98	ปานกลาง
				3.58	0.95	มาก
				3.52	0.94	มาก
				3.52	0.91	มาก
				3.48	0.95	ปานกลาง
				3.81	0.85	มาก
				3.87	0.82	มาก

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการอำนาจการ		คณะกรรมการประสานงาน		คณะกรรมการดำเนินงาน		รวม					
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท		\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท		
6. จัดให้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานภายนอกเพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน เช่น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น	4.00	0.79	มาก	3.80	0.92	มาก	3.94	0.82	มาก	3.92	0.84	มาก
7. จัดให้มีการจัดหาสื่อและเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งต่อนักเรียนไปขอรับความช่วยเหลือ เช่น แบบบันทึกการส่งต่อภายในและภายนอก แบบ รายงานแจ้งผลการช่วยเหลือแก่นักเรียน เป็นต้น	3.79	0.99	มาก	3.77	1.01	มาก	3.89	0.87	มาก	3.83	0.94	มาก
8. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการส่งต่อนักเรียน	3.90	0.86	มาก	3.83	0.85	มาก	4.05	0.87	มาก	3.96	0.87	มาก
9. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลการส่งต่อนักเรียนไปขอรับความช่วยเหลือทั้งภายในและนอก	3.84	1.00	มาก	3.80	1.13	มาก	3.85	1.08	มาก	3.83	1.07	มาก
10. มีการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียนที่ไปขอรับความช่วยเหลือ	4.31	0.75	มาก	4.43	0.82	มาก	4.29	0.87	มาก	4.33	0.83	มาก

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการ ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	คณะกรรมการอำนวยการ		คณะกรรมการประสานงาน		คณะกรรมการดำเนินงาน		รวม					
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท		\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท		
11. มีการวิเคราะห์ปัญหาและผลการทำงาน เพื่อให้ ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการส่งต่อนักเรียน	3.37	0.93	มาก	3.42	0.86	มาก	3.33	0.96	มาก	3.36	0.93	มาก
รวม	3.75	0.61	มาก	3.77	0.64	มาก	3.75	0.67	มาก	3.75	0.65	มาก

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม จำนวนตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน	ขนาดใหญ่พิเศษ		ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.
การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.01	0.51	มาก	3.99	0.48	มาก	3.97	0.55	มาก	3.74	0.58
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.89	0.64	มาก	3.71	0.68	มาก	3.72	0.74	ปานกลาง	3.49	0.72
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.07	0.54	มาก	3.99	0.55	มาก	3.95	0.60	มาก	3.72	0.61
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	3.98	0.55	มาก	3.86	0.56	มาก	3.94	0.59	มาก	3.75	0.60
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.93	0.59	มาก	3.75	0.57	มาก	3.77	0.69	มาก	3.58	0.64
5. ด้านการส่งต่อ	3.98	0.51	มาก	3.88	0.50	มาก	3.89	0.58	มาก	3.67	0.58
รวม											
										3.85	0.56
										มาก	มาก

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา ดังกีดด้านงานเขตพื้นที่การศึกษาตามขนาดสถานศึกษา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน	ขนาดใหญ่พิเศษ		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
1. กำหนดนโยบายเกี่ยวกับบริหารจัดการทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.27	0.63	มาก	4.04	0.67	มาก	4.13	0.78	มาก
2. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.06	0.79	มาก	3.83	0.73	มาก	3.87	0.82	มาก
3. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้เข้าใจการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.07	0.80	มาก	3.97	0.80	มาก	3.94	0.82	มาก
4. จัดให้มีปฏิบัติการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา	4.12	0.80	มาก	3.85	0.90	มาก	3.79	0.94	มาก
5. จัดให้มีการจัดทำสื่อและเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลนักเรียน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมการเด็ก ระเบียนสะสม แบบบันทึกการสังเกต เป็นต้น	4.20	0.81	มาก	4.15	0.77	มาก	3.96	0.80	มาก

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ขนาดใหญ่พิเศษ			ขนาดใหญ่			ขนาดกลาง			ขนาดเล็ก			รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
11. กำหนดให้จัดทำข้อมูลพฤติกรรม ของนักเรียน เช่น พฤติกรรมด้าน ผู้สาว การเมืองบนทางเพศ เป็นต้น	4.42	0.82	มาก	4.37	0.83	มาก	4.36	0.80	มาก	4.19	0.87	มาก	4.33	0.81	มาก
12. กำหนดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.39	0.97	มาก	3.41	1.10	มาก	3.41	1.11	มาก	3.18	1.10	มาก	3.35	1.08	มาก
13. จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุน การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้กับ ครูประจำชั้น	4.41	0.79	มาก	4.44	0.75	มาก	4.44	0.69	มาก	4.23	0.83	มาก	4.38	0.76	มาก
14. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผล การจัดข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามปฏิทินปฏิบัติงาน	3.98	0.74	มาก	3.78	0.95	มาก	3.86	0.85	มาก	3.64	0.90	มาก	3.81	0.87	มาก
15. มีการกำกับติดตาม ดูแลการ จัดทำข้อมูลนักเรียนของ ครูประจำชั้นให้เป็นไปตาม เป้าหมายของแผนการดำเนินงาน	3.88	0.84	มาก	3.85	0.90	มาก	3.85	0.84	มาก	3.54	0.96	มาก	3.78	0.89	มาก
รวม	4.01	0.51	มาก	3.99	0.48	มาก	3.97	0.55	มาก	3.74	0.58	มาก	3.92	0.55	มาก

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ขนาดใหญ่พิเศษ		ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.
6. กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดเก็บข้อมูล การจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเป็นระบบ และรักษาเป็นความลับ	3.95	0.88	มาก	3.75	0.80	มาก	3.86	0.91	มาก	3.60	0.86
7. จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจำแนกเป็น กลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	4.10	0.76	มาก	3.96	0.84	มาก	4.01	0.87	มาก	3.66	0.85
8. ติดตามให้ครูประจำชั้นรายงานผล การจัดกลุ่มนักเรียนให้ขึ้นไปตาม ปฏิบัติปฏิบัติงาน	3.98	0.82	มาก	3.91	0.77	มาก	3.74	0.84	มาก	3.43	0.81
9. มีการกำกับ ติดตาม การจัดกลุ่ม นักเรียนของครูประจำชั้นให้เข้าไป ตามแผนการดำเนินงาน	3.97	0.81	มาก	3.80	0.89	มาก	3.68	0.89	มาก	3.42	0.85
รวม	3.89	0.64	มาก	3.71	0.68	มาก	3.72	0.74	มาก	3.49	0.72
									ปาน กลาง	3.70	0.72
									มาก		

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา จำนวนตามขนาดสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน	ขนาดใหญ่พิเศษ			ขนาดกลาง			ขนาดเล็ก			รวม					
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท						
การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.99	0.89	มาก	3.97	0.91	มาก	4.05	0.95	มาก	3.83	0.85	มาก	3.97	0.91	มาก
1. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนว ปฏิบัติการจัดกิจกรรมโฮมรูม	4.03	0.79	มาก	4.04	0.85	มาก	4.02	0.89	มาก	3.81	0.85	มาก	3.97	0.86	มาก
2. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำ ชั้นให้เข้าใจแนวปฏิบัติการจัด กิจกรรมโฮมรูม	3.99	0.79	มาก	3.86	0.95	มาก	3.95	0.86	มาก	3.75	0.94	มาก	3.89	0.89	มาก
3. จัดให้มีการประชุมชี้แจงนักเรียนให้ เข้าใจและเห็นความสำคัญของ กิจกรรมโฮมรูม	4.10	0.76	มาก	3.96	0.84	มาก	4.01	0.87	มาก	3.66	0.85	มาก	3.93	0.85	มาก
4. กำหนดให้มีปฏิทินการอบรม นักเรียนรายสัปดาห์ทุกสัปดาห์	3.98	0.82	มาก	3.91	0.77	มาก	3.74	0.84	มาก	3.43	0.81	ปานกลาง	3.74	0.84	มาก
5. กำหนดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ พัฒนาทั้งด้านวิชาการ ด้านร่างกาย และจิตใจ	4.12	0.80	มาก	3.85	0.89	มาก	3.79	0.99	มาก	3.66	0.94	มาก	3.83	0.94	มาก
6. กำหนดให้ครูประจำชั้นประเมิน และรายงานผลการจัดกิจกรรม โฮมรูมตามปฏิทินปฏิบัติงาน															

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียน	ขนาดใหญ่พิเศษ		ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.
7. กำหนดให้มีแนวปฏิบัติในการจัด กิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน ในชั้นเรียนของครูประจำชั้น	4.20	0.82	มาก	3.96	0.80	มาก	3.62	0.95	มาก	3.96	0.87
8. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำ- ชั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัด กิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน ในชั้นเรียน	4.19	0.92	มาก	3.76	1.08	มาก	3.55	1.11	มาก	3.83	1.07
9. กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดประชุม ผู้ปกครอง นักเรียนในชั้นเรียน อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.42	0.82	มาก	4.36	.80	มาก	4.19	0.87	มาก	4.33	0.83
10. กำหนดให้ครูประจำชั้นประเมิน และรายงานผลการจัดกิจกรรม ประชุมผู้ปกครองนักเรียนในชั้น เรียนทุกภาคเรียน	3.39	0.97	ปาน กลาง	3.41	1.11	ปาน กลาง	3.18	1.10	ปาน กลาง	3.35	1.08
11. จัดให้มีการประชุมใหญ่ผู้ปกครอง นักเรียนทุกคนอย่างน้อยภาคเรียน ละ 1 ครั้ง	4.41	0.79	มาก	4.44	0.69	มาก	4.23	0.83	มาก	4.38	0.76
รวม	4.07	0.54	มาก	3.99	0.60	มาก	3.72	0.61	มาก	3.92	0.60

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ขนาดใหญ่พิเศษ		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท	\bar{X}	S.D.	ระดับ บทบาท
5. จัดให้มีการประชุมชี้แจงผู้ปกครอง นักเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการ แก้ไขปัญหาการเรียนร่วมกับครู ประจำชั้น	4.07	0.81	มาก	4.27	0.72	มาก	4.05	0.87	มาก
6. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำในแต่ละ รายวิชาเพื่อเป็นข้อมูลการจัดสอน ซ่อมเสริม	3.92	0.79	มาก	3.85	0.94	มาก	3.69	0.91	มาก
7. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบทุก ภาคเรียน	4.27	0.74	มาก	4.33	0.76	มาก	4.12	0.83	มาก
8. จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อร่วมเป็น กรรมการในการแก้ไขปัญหาและ ช่วยเหลือนักเรียน	4.03	0.82	มาก	4.10	0.77	มาก	3.96	0.85	มาก

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา จำนวนตามขนาดสถานศึกษา ด้านการส่งต่อนักเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม
	ระดับ	\bar{X} S.D.	ระดับ	\bar{X} S.D.	ระดับ	\bar{X} S.D.	
การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ปฏิบัติ	3.71 0.84	ปฏิบัติ	3.63 1.01	ปฏิบัติ	3.50 0.92	การปฏิบัติ 3.58 0.95
1. จัดให้มีคณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งนักเรียนไปขอรับความช่วยเหลือภายในและนอกสถานศึกษา	มาก	3.48 0.98	ปาน	3.66 0.98	มาก	3.46 0.88	ปาน 3.57 0.93
2. จัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจแนวปฏิบัติการส่งต่อนักเรียน	มาก	3.67 0.88	ปาน	3.62 0.96	มาก	3.36 0.86	ปาน 3.54 0.92
3. กำหนดให้ครูประจำชั้นจัดทำรายละเอียดที่ได้ให้การช่วยเหลือนักเรียนก่อนที่จะส่งต่อให้ครูที่เกี่ยวข้องหรือส่งต่อภายนอก	มาก	3.50 0.91	ปาน	3.54 0.96	มาก	3.31 0.92	ปาน 3.48 0.95
4. กำหนดให้ครูประจำชั้นแจ้งแก่นักเรียนให้เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก	มาก	3.38 0.92	ปาน	3.48 0.92	มาก	3.31 0.92	ปาน 3.48 0.95
	มาก	3.68 0.95	ปาน	3.54 0.96	มาก	3.31 0.92	ปาน 3.48 0.95
	มาก	3.68 0.95	ปาน	3.54 0.96	มาก	3.31 0.92	ปาน 3.48 0.95
	มาก	3.68 0.95	ปาน	3.54 0.96	มาก	3.31 0.92	ปาน 3.48 0.95

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

	ขนาดใหญ่พิเศษ		ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม	
	ระดับ	การปฏิบัติ	ระดับ	การปฏิบัติ	ระดับ	การปฏิบัติ	ระดับ	การปฏิบัติ	ระดับ	การปฏิบัติ
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
5. กำหนดให้ครูประจำชั้นแจ้งผู้ปกครอง นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาให้ เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไป ขอความช่วยเหลือ	4.06	0.80	3.83	0.73	3.87	0.87	3.74	0.82	3.87	0.82
6. จัดให้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงาน ภายนอกเพื่อขอความร่วมมือในการให้ ความช่วยเหลือนักเรียน เช่น สาธารณสุข อำเภอ โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น	4.07	0.80	3.97	0.80	3.94	0.82	3.74	0.91	3.92	0.84
7. จัดให้มีการจัดหาสื่อและเครื่องมือเพื่อ อำนวยความสะดวกในการส่งคืนนักเรียน ไปขอรับความช่วยเหลือ เช่น แบบบันทึก การส่งต่อภายในและภายนอก แบบ รายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น	4.12	0.80	3.85	8.89	3.79	0.99	3.66	0.94	3.83	0.94

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน	ขนาดใหญ่พิเศษ			ขนาดใหญ่			ขนาดกลาง			ขนาดเล็ก			รวม		
	ระดับ	การปฏิบัติ	S.D.	ระดับ	การปฏิบัติ	S.D.	ระดับ	การปฏิบัติ	S.D.	ระดับ	การปฏิบัติ	S.D.	ระดับ	การปฏิบัติ	S.D.
การส่งเสริมการดำเนินงานตามระบบ															
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน															
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
8. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างดำเนินการส่งต่อนักเรียน	4.20	0.82	มาก	4.15	0.77	มาก	3.96	0.80	มาก	3.62	0.95	มาก	3.96	0.87	มาก
9. กำหนดให้ครูประจำชั้นรายงานผลการนักเรียนที่ไปขอรับความช่วยเหลือทั้งภายในและนอก	4.19	0.92	มาก	3.97	1.10	มาก	3.76	1.10	มาก	3.55	1.11	มาก	3.83	1.10	มาก
10. มีการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องในการส่งนักเรียนที่ไปขอรับความช่วยเหลือ	4.42	0.82	มาก	4.37	0.83	มาก	4.36	0.80	มาก	4.19	0.87	มาก	4.33	0.83	มาก
11. มีการวิเคราะห์ปัญหาและผลการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา	3.49	0.87	ปานกลาง	3.33	0.90	ปานกลาง	3.37	0.95	ปานกลาง	3.28	0.96	ปานกลาง	3.36	0.93	ปานกลาง
งานการส่งต่อนักเรียน															
รวม	3.93	0.51	มาก	3.75	0.57	มาก	3.77	0.69	มาก	3.58	0.64	มาก	3.75	0.65	มาก

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ ช1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา
จำแนกตามประเภทคณะกรรมการ

ประเภทคณะกรรมการ	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. คณะกรรมการอำนวยการ	216	140
1.1 หัวหน้าฝ่ายปกครอง 108 คน		70
1.1 หัวหน้างานแผนงาน 108 คน		70
2. คณะกรรมการประสานงาน	216	140
2.1 หัวหน้างาน 108 คน		70
2.2 หัวหน้างาน 108 คน		70
3. คณะกรรมการดำเนินงาน	942	274
3.1 ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 553 คน		161
3.2 ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 389 คน		113
รวม		554

ตารางที่ ๒ แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา จำนวนตามขนาดสถานศึกษา

ขนาด สถานศึกษา	จำนวน ประชากร (โรง)	กลุ่ม ตัวอย่าง (โรง)	คณะกรรมการอำนวยการ			คณะกรรมการประสานงาน			คณะกรรมการดำเนินงาน			รวม
			หัวหน้าฝ่าย ปกครอง	หัวหน้างาน แผนงาน	หัวหน้างาน แนะแนว	หัวหน้างาน อนามัย	รวม	ครูประจำ ชั้น ม.3	ครูประจำ ชั้น ม.6	รวม		
ใหญ่พิเศษ	11	7	7	7	7	7	7	14	42	36	106	
ใหญ่	15	9	9	9	9	9	9	18	40	27	103	
กลาง	44	29	29	29	29	29	29	58	54	32	202	
เล็ก	38	25	25	25	25	25	25	50	25	18	143	
รวม	108	70	70	70	70	70	70	140	161	113	554	

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุภาพ ยืนคำพะเนา
วัน เดือน ปีเกิด	12 ธันวาคม 2502
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2527
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนโพนคพิทยาคม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการ โรงเรียน